Antwoordnota

Ontwerp Tweede Herziening Omgevingsverordening provincie Flevoland

Inleiding

Op 17 februari 2026 hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland het ontwerp van de Tweede Herziening Omgevingsverordening provincie Flevoland (hierna: de ontwerpverordening) vastgesteld en voor inspraak vrijgegeven.

De ontwerpverordening heeft van 25 februari tot en met 7 april 2026 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegen. Hiervan is kennis gegeven in Provinciaal Blad 2026, 3133. De ontwerpverordening was gedurende deze periode beschikbaar op de provinciale website onder Ter inzage. De ontwerpverordening is gepubliceerd in Provinciaal Blad 2026, 2995 en het Omgevingsloket (https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/documenten/_akn_nl_act_pv24_2022_omgevingsverordening_akn_nl_bill_pv24_2026_3_106/overzicht). Tot slot zijn de betrokken overheidsorganen en belangenorganisaties over de terinzagelegging geïnformeerd bij brief van 27 februari 2026 (kenmerk 3491416).

Gedurende de terinzagelegging was een ieder in de gelegenheid om een inspraakreactie in te dienen. Binnen deze periode zijn er 44 inspraakreacties ontvangen. Twee van deze inspraakreacties waren in eerste instantie pro forma. Deze zijn tijdig aangevuld, één nog binnen de periode van terinzagelegging en één binnen de aanvullend gestelde termijn. Eén inspraakreactie is buiten de termijn ontvangen op 9 april 2026. Deze inspraakreactie betreft een onderwerp waarover veel inspraakreacties zijn ontvangen en wordt om die reden meegenomen in het proces naar de definitieve herziening van de Omgevingsverordening.

In deze antwoordnota wordt ingegaan op de inspraakreacties en de eventueel hieruit voortvloeiende aanpassingen ten opzichte van de ontwerpverordening. Voorts worden in deze antwoordnota ook ambtshalve aanpassingen aangegeven die noodzakelijk zijn om enkele onjuistheden en onduidelijkheden in de ontwerpverordening op te lossen.

De wijzigingen in de regels en de toelichting ten opzichte van de geldende Omgevingsverordening provincie Flevoland zijn zichtbaar gemaakt in het document ‘Geconsolideerde versie Omgevingsverordening provincie Flevoland (wijzigingen zichtbaar)’ (kenmerk 3532883). Hierbij zijn de wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen in groen en de ambtshalve wijzigingen in blauw weergegeven.

Binnengekomen inspraakreacties:

	Indiener	**Datum**	**Registratienummer**
1	Woonzorg Nederland	4 maart 2026 (e-mail)	3493981 en 3493983
2	Inwoner te Marknesse	17 maart 2026 (e-mail)	3497767
3	Ondernemers Vereniging Kraggenburg	18 maart 2026 (e-mail)	3498184
4	Inwoner te Kraggenburg	18 maart 2026 (e-mail) 20 maart 2026 (e-mail)	3498185 3498834
5	Weevers Nieuwstad	20 maart 2026 (e-mail)	3498832
6	Top Fresh B.V. en inwoner te Kraggenburg	25 maart 2026 (e-mail)	3500465
7	Inwoner te Marknesse	25 maart 2026 (e-mail)	3500471
8	Inwoner te Kraggenburg	25 maart 2026 (e-mail)	3500475
9	Inwoner te Kraggenburg	26 maart 2026 (e-mail)	3500476
10	Inwoner te Marknesse	26 maart 2026 (e-mail)	3500763

	Indiener	Datum	Registratienummer
11	Agrarische bedrijf Daniels/Kolk; Tulpenpluktuin Marknesse	26 maart 2026 (e-mail)	3500768
12	Inwoner te Marknesse	26 maart 2026 (e-mail)	3500772
13	Inwoner te Ens	26 maart 2026 (e-mail)	3500993
14	VOF J Haanstra akkerbouw	26 maart 2026 (e-mail)	3500994
15	Inwoner te Marknesse en akkerbouwbedrijf mts. Timmermans-Schokker	27 maart 2026 (e-mail)	3501185
16	Inwoner te Kraggenburg	28 maart 2026 (e-mail)	3501233
17	Souman-Agro B.V.	29 maart 2026 (e-mail)	3501261
18	Teluja Holding B.V.	30 maart 2026 (e-mail)	3501280
19	Akkerbouwbedrijf den Bakker Marknesse VOF	30 maart 2026 (e-mail)	3501286
20	Recreatiepark de Voorst BV en Voorsterwoud BV	30 maart 2026 (e-mail)	3501290
21	Inwoner te Leeuwarden	30 maart 2026 (e-mail)	3501740
22	Aedes Vereniging van Woningcorporaties, mede namens NEPROM en Bouwend Nederland	30 maart 2026 (e-mail)	3501746
23	Inwoner te Marknesse	30 maart 2026 (e-mail)	3501753
24	Vink Fruitboerderij, Maatschap C.H. Vink en inwoner te Kraggenburg	30 maart 2026 (e-mail) 30 maart 2026 (per post)	3501756 3502538
25	Buitengewoon de Voorst	30 maart 2026 (e-mail)	3501761
26	Gemeente Almere	31 maart 2026 (e-mail)	3502316
27	Jongsma's Training Center	31 maart 2026 (e-mail)	3502424
28	Landbouwbedrijf Hellinga	1 april 2026 (e-mail)	3502563
29	R. de Bruijn V.O.F.	1 april 2026 (e-mail)	3502629
30	N.V. Nederlandse Gasunie	1 april 2026 (e-mail)	3502743
31	Dorpsbelang Kraggenburg	1 april 2026 (e-mail)	3502745
32	HISWA-RECRON	2 april 2026 (e-mail; pro forma) 8 april (per post)	3503005 3505057
33	Natuur en Milieu Federatie Flevoland	2 april 2026 (e-mail)	3503006
34	Natuurmonumenten	2 april 2026 (e-mail)	3503010
35	Staatsbosbeheer	2 april 2026 (e-mail)	3503012
36	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	2 april 2026 (e-mail)	3503015

	Indiener	Datum	Registratienummer
37	Van Westreenen B.V. namens inwoner te Marknesse	7 april 2026 (e-mail; pro forma)	3503354
	Van Westreenen B.V. namens Maica bv, vier inwoners te Marknesse en Maatschap Daniëls-Bisschop	7 april 2026 (e-mail; pro forma)	3503632
	Van Westreenen B.V. namens Maica bv, vier inwoners te Marknesse en Maatschap Daniëls-Bisschop	29 april 2026 (e-mail)	3508388
38	Waterschap Zuiderzeeland	7 april 2026 (e-mail)	3503419
		7 april 2026 (per post)	3504005
39	Gemeente Noordoostpolder	7 april 2026 (e-mail)	3503634
		7 april 2026 (per post)	3504496
40	Gemeente Urk	7 april 2026 (e-mail)	3503734
		8 april 2026 (e-mail; correcte versie)	3504178
		7 april 2026 (per post)	3504721
41	Plus Legal One namens Netl B.V., Lavendel II B.V. en v.o.f. Camping Kallumaan	7 april 2026 (e-mail)	3504101
42	Glastuinbouw Nederland	7 april 2026 (e-mail)	3504115
43	Smart Energy Hub Ens	7 april 2026 (e-mail; correcte versie)	3504165
44	LTO Noord	9 april 2026 (e-mail)	3504665

Inspraakreacties

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
Algemeen/werkingsgebieden			
10, 12	In het kader van de afspraken passend bij de Omgevingswet menen indieners te mogen stellen dat u als overheid bij het vaststellen van deze visie op geen enkele manier passende activiteiten hebt georganiseerd voor de noodzakelijke participatie van inwoners. Mocht u daar anders over denken dan ontvangen indieners graag een overzicht van de momenten waarop er gelegenheid is gegeven om mijn mening te geven.	Dank voor uw zienswijze. De wijzigingen in de regels zijn veelal juridisch-technisch van aard, vloeien voort uit wettelijke verplichtingen of zijn reeds geborgd in vastgesteld omgevingsbeleid. Hierdoor is de participatie in een eerder stadium geborgd en is ervoor gekozen om geen bijzondere vorm van participatie te organiseren. Voor de onderwerpen waar dat wel relevant was, is contact gezocht met stakeholders zoals gemeenten, provincies, Omgevingsdienst en bodemplatform Polderbreed.	Nee
34	Het verbaast Natuurmonumenten dat de provincie ervoor gekozen heeft om de terreinbeherende organisaties en andere maatschappelijke organisaties niet proactief te informeren over het ter inzage leggen van de herziening van de Omgevingsverordening, maar deze enkel via de officiële kanalen te publiceren. Onder de Omgevingswet moeten overheden betrokkenen actief betrekken bij beleidsontwikkeling. Wij hebben tijdens de ter inzage-periode bij de provincie geïnformeerd naar de juiste contactpersoon voor de Omgevingsverordening en het participatieplan van de provincie opgevraagd. Wij hebben op deze vragen geen antwoorden ontvangen.	Dank voor uw zienswijze. Wij proberen altijd op een bij het traject passende wijze relevante stakeholders te betrekken bij wijzigingen van de verordening. Dit vindt al intensief plaats in het stadium van de beleidsontwikkeling. Regels in de verordening vloeien over het algemeen voort uit beleid, waardoor de participatie in een eerder stadium geborgd is. Wij hebben er bij de terinzagelegging van de ontwerpverordening voor gekozen om proactief relevante stakeholders, waaronder Natuurmonumenten, per brief te informeren over de mogelijkheid tot inspraak. Wij betreuren het dat u geen antwoord heeft gekregen op de door u gestelde vragen en zullen nagaan waar dit is misgegaan. In dat kader is het fijn dat u desalniettemin de kans heeft gezien uw zienswijze langs deze weg kenbaar te maken.	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
35	Staatsbosbeheer geeft aan dat het werkingsgebied bij artikel 15.2 lid 4 (kiekendieffoerageergebied) incorrect is.	Dank voor uw opmerking. Het werkingsgebied in de verordening geeft het zoekgebied voor compensatie kiekendievenfoerageergebied weer en niet de gebieden die nu feitelijk als zodanig zijn ingericht.	Nee
36	De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verzoekt het begrip 'Unesco-monument' in artikel 7.7 te vervangen met het begrip 'UNESCO Werelderfgoed'. Daarnaast wijst zij erop dat het Bkl de schrijfwijze UNESCO (met hoofdletters hanteert), wat in de verordening niet consequent gebeurt.	Dank voor de reactie. Wij zullen het begrip UNESCO met hoofdletters in de Omgevingsverordening opnemen.	Ja, overal in de verordening wordt 'UNESCO' met hoofdletters gespeld.
39	Gemeente Noordoostpolder spreekt waardering uit voor het actueel houden van de Omgevingsverordening. Voor de inhoudelijke wijzigingen heeft de gemeente een andere zienswijze.	Dank voor het indienen van uw uitgebreide zienswijze. Wij gaan hieronder – gesorteerd op het relevante hoofdstuk waar uw inbreng betrekking op heeft – in op uw zienswijze.	Nee
39	De gemeente Noordoostpolder betreurt het dat er bij het maken van de herziening weinig afstemming en communicatie is geweest. Daarmee zijn mogelijkheden voor gezamenlijke oplossingen gemist en is niet gewerkt in de lijn van de Omgevingswet. Zij ontvangt graag reactie op de zienswijze en wenst ambtelijke afstemming over de inhoudelijke wijziging.	Wij betreuren het dat u weinig afstemming en communicatie heeft ervaren bij de opstelling van de ontwerpverordening. Wij zijn het met u eens dat het in lijn is met de principes van de Omgevingswet om hierin de samenwerking op te zoeken. Naar onze mening hebben wij op de daarvoor geschikte onderwerpen wel degelijk ambtelijke samenwerking opgezocht. Wij beschouwen uw zienswijze echter als aanleiding om dit aspect extra aandacht te geven bij een volgende herziening. Het is in dit kader goed om te benoemen dat wij naar aanleiding van uw zienswijze langs verschillende lijnen nader ambtelijke afstemming hebben gehad.	Nee
39	Gemeente Noordoostpolder is van mening dat de herziening op onderdelen te diep ingrijpen in de gemeentelijke beleidsruimte of leiden tot dubbele en onnodige regeldruk. Dit past niet bij het subsidiariteitsbeginsel als gedachte van de	Bij de totstandkoming van de ontwerpverordening wordt voortdurend nagedacht over de proportionaliteit, subsidiariteit en evenredigheid van de regels. Hierbij geldt dat de provincie altijd een	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	Omgevingswet. Het college vraagt zich af in hoeverre provinciale sturing noodzakelijk is om een provinciaal belang te dienen dat niet doelmatig door gemeenten kan worden behartigd. Ze gaat hierover graag bestuurlijk het gesprek aan.	belangenafweging maakt of het stellen van provinciale regels noodzakelijk is om een provinciaal belang te dienen. Wij wijzen er in dit kader graag expliciet op dat de provincie in de Omgevingswet de taak van 'gebiedsregisseur' draagt. Gegeven de realiteit dat steeds meer gevraagd wordt van onze fysieke leefomgeving (of het nu gaat om natuur, water energie of ruimte), wordt het steeds voor de hand liggender dat hierop – met respect voor de gemeentelijke autonomie – op provinciaal niveau gestuurd wordt.	
40	Gemeente Urk geeft aan dat zij genoodzaakt is om een formele zienswijze in te dienen omdat er geen vooroverleg over de ontwerpwijziging heeft plaatsgevonden.	Dank voor uw zienswijze. Er heeft inderdaad geen formeel vooroverleg plaatsgevonden over deze wijziging van de Omgevingsverordening. Dit is anders dan hetgeen u gewend bent bij de voorbereiding van (wijzigingen van) het gemeentelijke omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan). Wij zijn het met u eens dat het in lijn is met de principes van de Omgevingswet om bij de voorbereiding van beleid en regelgeving de samenwerking op te zoeken. Naar onze mening hebben wij op de daarvoor geschikte onderwerpen wel degelijk ambtelijke samenwerking opgezocht. Wij beschouwen uw zienswijze echter als aanleiding om dit aspect extra aandacht te geven bij een volgende herziening.	Nee
40	De gemeente Urk geeft aan dat de kaart met het werkingsgebied van het landelijk gebied van Flevoland incorrect is, daar Port of Urk en de Zeeheldenwijk gemarkeerd staan als onderdeel van het landelijk gebied.	Voorafgaan aan het indienen van de zienswijze heeft de gemeente begin dit jaar ambtelijk contact gezocht over de begrenzing van dit werkingsgebied. In een aantal overleggen is besproken hoe dit werkingsgebied is ontstaan en hoe het gebied zich in de loop der tijd middels planologische besluitvorming heeft ontwikkeld.	Ja, het werkingsgebied "landelijk gebied van Flevoland" wordt aangepast.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		Op basis daarvan is afgesproken het werkingsgebied aan te passen. Het in uw zienswijze opgenomen kaartje is conform deze afspraken.	
Hoofdstuk 5 Grondwateronttrekkingen			
34	Natuurmonumenten vraagt zich af waarom de provincie geen grondwateronttrekkingsplafonds instelt. Ook ziet zij graag een meldingsplicht voor alle grondwateronttrekkingen. De watervraag zal alleen maar toenemen en er zijn grotere kansen op droogte. Indiener vraagt zich daarom af of het waterbeleid wel effectief is als de omvang en cumulatie van grondwateronttrekkingen onbekend zijn.	Dank voor uw zienswijze. Het Rijk is bezig met het voorbereiden van een wijziging van de Omgevingswet vanwege de inbreukprocedure van de Europese Commissie tegen Nederland met betrekking tot de Kaderrichtlijn Water. Naar verwachting wordt (in de uitwerking hiervan) hierin een meld- en vergunningsplicht voor alle significante lozingen en (grondwater)onttrekkingen opgenomen. Ook een systeem van grondwateronttrekkingsplafonds wordt naar verluid onderdeel hiervan. De provincie volgt de landelijke ontwikkelingen in dit kader nauwgezet en stemt haar beleid en regels op een gepast moment daarop af.	Nee
40	Gemeente Urk geeft aan dat het door haar aangewezen interferentiegebied voor bodemenergiesystemen Zeeheldenwijk en Port of Urk niet verwerkt is in de relevante werkingsgebieden.	Onze observatie is dat dit wel degelijk is gebeurd. In het werkingsgebied ‘gebied vergunningvrije bodemenergiesystemen’ zijn – voor wat betreft de gemeente Urk – de interferentiegebieden Zwolsehoek en Zeeheldenwijk/Port of Urk uitgezonderd.	Nee
40	De gemeente verzoekt artikel 5.7 lid 2 zodanig aan te passen dat de grondeigenaar altijd toestemming moet geven voor de plaatsing van een bodemenergiesysteem.	Wij delen uw standpunt dat de grondeigenaar altijd toestemming moet geven voor de plaatsing van een bodemenergiesysteem.	Ja, artikel 5.7 lid 2 wordt aangepast.
Hoofdstuk 6 Grondwaterkwaliteit			
39	Gemeente Noordoostpolder geeft aan dat de regeling over heipalen onvoldoende is afgestemd, moeilijk uitvoerbaar is en leidt tot forse lastenverzwaring.	Wij begrijpen uw zorg en stellen het op prijs dat u deze deelt. Wij wijzen er daarbij echter op dat de wens tot het opnemen van deze regels al een aantal jaren onderwerp van overleg zijn geweest in het Polderbreed-overleg, waarin samen met de Flevolandse overheden en de	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		Omgevingsdienst de nut- en noodzaak hiervan meermaals is besproken.	
39	De gemeente vindt de samenhang met de zorgplicht en de regels uit het Besluit activiteiten leefomgeving onduidelijk. Ook vraagt ze af wat de ernst van het probleem is. Ze geeft in dat kader aan dat het de gemeente ontbreekt aan expertise en formatie om hier een doelmatige regeling op te ontwerpen en toezicht op uit te oefenen. Daarbij vindt ze dat, als regelgeving al nodig is, een rechtstreeks werkende regeling in de verordening passender is dan het telkens moeten verwerken van instructieregels in het omgevingsplan.	Vooropgesteld zij dat het hier niet gaat om een algemene of specifieke zorgplicht. De oude regeling zoals vermeld in artikel 33 Bbk is in gewijzigde vorm teruggekomen onder het Bal. Het gaat om paragraaf 4.123 Bal en dan artikel 4.1262. Hierin is opgenomen dat bouwstoffen (waaronder heipalen) worden verwijderd als het werk waarin ze zijn toegepast buiten gebruik is gesteld, tenzij het verwijderen van de bouwstoffen grotere nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving heeft dan het niet-verwijderen. Zoals toegelicht bij de ontwerpregels zijn de gevolgen van het verwijderen van de bouwstoffen (onder een bepaalde diepte) met de huidige stand van de techniek schadelijker dan het laten zitten van de heipalen. Wij merken graag op dat het principe van ‘decentraal, tenzij’, waar de gemeente in andere delen van haar zienswijze op wijst, juist pleit voor instructieregels in plaats van rechtstreeks werkende regels in de omgevingsverordening.	Nee
40	Gemeente Urk begrijpt de noodzaak van het veilig verwijderen van heipalen, maar verzoekt om nadere toelichting wat dit behelst. Ook vraagt zij zich af of de regel praktisch toepasbaar en handhaafbaar is.	Met het verwijderen van het bovenste gedeelte van de heipaal wordt het eerste stuk heipaal tot 2 meter onder maaiveld (2m -mv) bedoeld. Het is de bedoeling dat de heipaal wordt afgeknabbeld of op een andere manier wordt verwijderd, zodat het deel beneden de 2 m -mv niet beschadigd raakt. Voor de handhaafbaarheid is dit voldoende duidelijk en controleerbaar. Er gaat actief	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		gecontroleerd worden wanneer er werkzaamheden plaatsvinden. Er zal volgens een (goed)gekeurd werkplan gesaneerd moeten worden.	
Hoofdstuk 7 Ontgrondingen			
36	Met artikel 7.7 wordt bewerkstelligd dat ontgrondingen ondieper dan 30 cm onder maaiveld niet vergunningplichtig zijn. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geeft aan dat voor archeologische rijksmonumenten (waaronder m.n. een vijftal monumenten op Werelderfgoed Schokland) echter altijd een vrijstellingsdiepte geldt. Voor vier van de vijf archeologisch monumenten op Schokland geldt een meer beperkte vrijstellingsdiepte dan 30 cm. Voor afwijking van deze vrijstellingsdiepte moet het Rijk instemmen.	Dank voor de constructieve reactie. In hoofdstuk 7 van de omgevingsverordening zijn provinciale regels opgenomen over de ontgrondingsactiviteit. Hiervoor is -over het algemeen- de provincie het bevoegd gezag. Daarnaast is het mogelijk dat er in bepaalde situaties ook andere toestemmingen nodig zijn, zoals voor bijvoorbeeld de rijksmonumenten-activiteit (afdeling 13.1 Bal). De provinciale regels over de ontgrondingsactiviteit veranderen niets aan de verplichtingen met betrekking tot de rijksmonumentenactiviteit. Dit betekent dat de vrijstellingsdiepte zoals beschreven in artikelen 7.7 en 7.8 alleen van toepassing is bij ontgrondingsactiviteiten, waarbij grond wordt afgegraven, vergraven of verlaagd. Deze vrijstellingsdiepte geldt niet bij rijksmonumentenactiviteit, waarbij een beschermd rijksmonument wordt gewijzigd, hersteld, gesloopt of verstoord. Om verwarring te voorkomen wordt de toelichting zodanig aangevuld dat duidelijk is dat sprake kan zijn van samenloop met de rijksmonumentenactiviteit en dat in dat kader een afwijkende vrijstellingsdiepte wordt gehanteerd.	Ja, de toelichting wordt aangevuld over mogelijke samenloop met de rijksmonumentenactiviteit
39	Gemeente Noordoostpolder stelt als het gaat om een adviesplicht bij vergunningvrije ontgrondingen dat dit juridisch gezien niet kan worden afgedwongen. Zij gaat ervan uit dat dit een meldingsplicht betreft en vraagt om toelichting.	De provincie neemt kennis van deze zienswijze, het is de provincie onduidelijk wat de achtergrond ervan is en wat u bedoelt. De ontgrondingsactiviteiten waarvoor (in aanvulling op artikel 16.1 Bal) geen omgevingsvergunning	Nee.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		nodig is staan in artikel 7.4 van de omgevingsverordening. In artikel 7.5 is hiervoor een meldingsplicht opgenomen. In de toelichting leest u de achtergrond van dit artikel.	
39	De gemeente vraagt om een uitzonderingsregel voor het plaatsen van pompputten, waarbij de maximale ontgravingsdiepte al snel wordt overschreden. Zij verzoekt om een ruimere vrijstelling van de vergunningplicht.	Een vrijstelling van de vergunningplicht bij een maximale ontgravingsdiepte van 3 meter is voor heel Flevoland acceptabel geacht. Mogelijk dat graven tot 4,5 meter in enkele concrete situaties in de NOP niet opportuun lijkt, maar een algehele verruiming van de diepte van 3 meter naar 4,5 meter wordt afgeraden vanwege de te beschermen belangen in Flevoland.	Nee.
Hoofdstuk 8 Bescherming landschap en erfgoed			
36	Het toelichting op het Bkl verplicht de provincie om de kernkwaliteiten van Schokland nader uit te werken. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) stelt dat de uitwerking hiervan zo concreet mogelijk dient te zijn. Zij constateert echter dat in artikel 8.7 enkel de kernkwaliteiten uit bijlage XVII van het Bkl zijn overgenomen, wat niet afdoende is.	Dank voor de constructieve reactie. In overleg met de gemeente Noordoostpolder is afgestemd om in eerste instantie de algemene kernkwaliteiten zoals opgenomen in het Bkl in de omgevingsverordening over te nemen. In 2026 start het gezamenlijk proces om de kernkwaliteiten verder uit te werken ten behoeve van de provinciale omgevingsverordening en het gemeentelijke omgevingsplan. In de projectgroep voor deze verder uitwerking zitten vertegenwoordigers van de gemeente Noordoostpolder, de provincie Flevoland en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De te leveren producten zijn: - Een Ervenhandboek voor behoud en ontwikkeling van de erven binnen het Werelderfgoedgebied van Schokland. - Een Ruimtelijk kader voor de aansturing van grotere ontwikkelingen in de omgeving Werelderfgoed gebied, in nauwe relatie tot het behoud en versterking van de kernkwaliteiten.	Nee.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		De gevraagde specificatie zal mogelijk uit dit proces volgen en in een volgende herziening van de omgevingsverordening worden opgenomen.	
36	RCE wijst erop dat het werkingsgebied van de regels uit artikel 7.4 Bkl ruimer is dan de begrenzing van Schokland zelf. Het is aan de provincie om zelf de correcte bufferzone te bepalen, waarvoor de provincie instructieregels moet meegeven aan de gemeente(n) om aantasting van het werelderfgoed te voorkomen.	De provincie Flevoland heeft als werkingsgebied de contour van het UNESCO Werelderfgoed en van het PArk-gebied overgenomen. Hierbij is de contour ruim rondom het voormalige eiland gelegd, waardoor ook het wederopbouwgebied en het polderlandschap deel uitmaakt van het UNESCO Werelderfgoed. Wij zijn van mening dat er daarmee in voldoende mate rekening is gehouden met een buffer.	Nee.
36	RCE geeft aan dat de kernkwaliteiten voor Schokland een middel zijn om de uitzonderlijke universele waarde te behouden, en geen doel op zich zijn. Dit behoeft een aantal wijzingen in artikel 8.10, waarin een instructieregel aan de gemeente is opgenomen.	Gelet op de systematiek wordt het voorstel om “uitzonderlijke universele waarde” te vervangen door “kernkwaliteiten”, niet overgenomen. De uitzonderlijke universele waarde dienen in samenhang te worden beschermd. De kernkwaliteiten wordt vervolgens als middel gebruikt om dat doel te bereiken. De overige punten zijn afhankelijk van de uitkomsten van het gezamenlijke proces.	Nee.
36	RCE geeft aan dat de ontheffingsmogelijkheid in artikel 8.11 incorrect of in ieder geval te ruim is. De provincie kan de ontheffing alleen verlenen voor activiteiten die in overeenstemming zijn met het belang van het behoud van de uitzonderlijke universele waarde van werelderfgoed. De ontheffing houdt in dat wel de nadere uitwerking van de kernkwaliteiten mogen worden aangetast, maar niet de kernkwaliteiten zelf.	Het betreffende artikel wordt zodanig verduidelijkt dat het duidelijk is dat de uitwerking van de kernkwaliteiten aangetast mogen worden, maar niet de kernkwaliteiten zelf.	Ja, artikel 8.11 wordt gewijzigd
36	RCE geeft bij de toelichting op artikel 8.11 aan dat bij de toedeling van functies of activiteiten dit in overeenstemming moet zijn met het belang van het behoud van de uitzonderlijke universele waarde	Dank voor de constructieve reactie. De toelichting van artikel 8.11, derde gedachtestreepje, wordt aangevuld met “<u>het belang van het behoud van</u> de uitzonderlijke universele waarde”.	Ja.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	van werelderfgoed (onder verwijzing naar artikel 2.32, vijfde lid Omgevingswet).		
36	RCE wijst erop dat de ADC-toets (geen alternatieven, wel dwingende reden van maatschappelijk belang, met compensatie van nadelige effecten), zoals neergelegd in de toelichting op artikel 8.11, niet zo is neergelegd in het besluit waarmee de instructieregel aan de provincie m.b.t. Schokland is gesteld.	Dank voor de constructieve reactie. Wij zijn van mening dat wij op basis van een ADC-toets een aanvraag tot ontheffing voldoende kunnen beoordelen. Hiertoe wordt ook artikel 8.11 op bovenstaande wijze aangepast. In de ADC-toets dient de aanvraag te worden onderbouwd en te worden beargumenteerd of voldaan kan worden aan deze punten.	Nee.
39	Gemeente Noordoostpolder stelt dat de nieuwe provinciale regels over Schokland geen nadere uitwerking zijn van het Bkl, maar wel extra regeldruk veroorzaken. Ze vraagt om duidelijke uitzonderingen en betere onderbouwing.	Op basis van het Bkl is de provincie verplicht om regels op te nemen in de omgevingsverordening ten behoeve van de bescherming van UNESCO Werelderfgoed Schokland. De bescherming van de universele waarde van het Werelderfgoed gebeurt bij provinciale verordening. De regels die zijn opgenomen in de Omgevingsverordening verplicht de gemeente om de kernkwaliteiten te borgen via hun Omgevingsplan. In overleg met de gemeente Noordoostpolder is afgestemd om in eerste instantie de algemene kernkwaliteiten zoals opgenomen in het Bkl in de omgevingsverordening over te nemen. In 2026 start het gezamenlijk proces om de kernkwaliteiten verder uit te werken ten behoeve van de provinciale omgevingsverordening en het gemeentelijke omgevingsplan. In de projectgroep voor deze verder uitwerking zitten vertegenwoordigers van de gemeente Noordoostpolder, de provincie Flevoland en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De te leveren producten zijn:	Nee.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		- Een Ervenhandboek voor behoud en ontwikkeling van de erven binnen het Werelderfgoedgebied van Schokland. - Een Ruimtelijk kader voor de aansturing van grotere ontwikkelingen in de omgeving Werelderfgoed gebied, in nauwe relatie tot het behoud en versterking van de kernkwaliteiten. De gevraagde specificatie zal uit dit proces volgen en in een volgende herziening van de omgevingsverordening worden opgenomen.	
Hoofdstuk 9 Wegen			
39	Gemeente Noordoostpolder constateert dat de geluidproductieplafonds niet verder worden uitgewerkt dan het benoemen van de wegen waarvoor ze worden vastgesteld. Ook mist zij een aantal wegen.	Het klopt dat in de Omgevingsverordening enkel de wegen worden genoemd waarvoor geluidproductieplafonds gelden. In artikel 7.10a van het Besluit kwaliteit leefomgeving is namelijk vastgelegd dat in een omgevingsverordening voor de vaststelling van geluidproductieplafonds als omgevingswaarden ten minste de provinciale wegen worden aangewezen met een verkeersintensiteit van meer dan 1.000 motorvoertuigen per etmaal gemiddeld over een jaar. Artikel 9.1 is niet terug te vinden in het ontwerp, omdat er geen wijzigingen plaatsvinden in dit artikel. U kunt artikel 9.1 raadplegen door de huidige versie van de Omgevingsverordening door te nemen. Artikel 9.1 van de Omgevingsverordening provincie Flevoland is te vinden boven artikel 9.2 van de Omgevingsverordening provincie Flevoland. Wij willen u danken voor uw oplettendheid met betrekking tot de ontbrekende wegen in de lijst waarvoor geluidproductieplafonds gelden. Voor beide wegen gelden geluidproductieplafonds,	Ja, bijlage XIV.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		echter zijn deze per abuis niet opgenomen op de lijst. Met betrekking tot de N351 Espelerweg en de N714 Espelerweg merken wij het volgende op. De lijst is gecategoriseerd op wegnummer, waardoor de Espelerweg tweemaal wordt genoemd. De N351 Espelerweg is op dit moment nog eigendom van en valt onder het beheer van de provincie. Zolang er nog geen overdracht heeft plaatsgevonden, dient de provincie hiervoor het geluidproductieplafond vast te stellen. U verzoekt de provincie om bij artikel 9.9 van de Omgevingsverordening provincie Flevoland te vermelden dat dit artikel van toepassing is op provinciale wegen. Dit volgt echter reeds uit het toepassingsbereik dat is opgenomen in artikel 9.2. In dit artikel is reeds benoemd dat hoofdstuk 9 gaat over beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot wegen in beheer bij de provincie Flevoland.	
Hoofdstuk 13 Zwemwater			
35	Staatsbosbeheer geeft aan dat er een tegenstrijdigheid zit tussen artikel 13.8 (aanwijzing houder zwemlocaties) en de toelichting op artikel 13.5. Zij verzoekt dit aan te passen, waarbij artikel 13.8 leidend is. Hierin wordt het college van B&W van de gemeente van de zwemlocatie aangewezen als houder op het moment dat er geen duidelijke exploitant is.	Dank voor het attenderen op deze onduidelijkheid in dit artikel. De bedoeling is dat als ‘houder’ van een zwemlocatie (met de bijbehorende verantwoordelijkheden) wordt aangemerkt de exploitant van de locatie. Hieronder wordt verstaan degene die het feitelijk beheer uitvoert en daarmee het feitelijke zeggenschap heeft op de locatie. Pas op het moment dat dit niet aan de orde is, wordt – bij wijze van vangnet – het college van B&W aangewezen als ‘houder’, om te voorkomen dat er een leemte ontstaat in de bescherming van de zwemlocatie.	Ja, de toelichting bij artikel 13.5 en 13.8 wordt aangevuld.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
Hoofdstuk 14 Duurzame energie – Titel 14.1 Windenergie en Titel 14.2 Zonne-energie			
33	Natuur en Milieu Federatie (NMF) is positief gestemd over de toevoeging die voorschrijft dat de inrichting en het beheer bij grondgebonden opstellingen voor zonne-energie ter behoud van de bodemkwaliteit en versterking van biodiversiteit plaatsvindt.	Dank voor de ondersteunende reactie op dit onderdeel. Op zichzelf is deze inzet niet nieuw. De toevoeging (onderdeel b van artikel 14.28 vierde lid) vloeit voort uit bouwsteen V bij paragraaf 6.1.2.2 Zonne-energie van het Omgevingsprogramma Flevoland, zoals dit geldt sinds december 2022.	Nee.
42	Glastuinbouw Nederland vertegenwoordigt de glastuinbouw en reageert in het belang van de sector. Indiener onderstreept het clusteren van glastuinbouw als nationaal belang. Hierbij wordt verwezen naar de Ontwerp-Nota Ruimte. De opgave voor het clusteren is groot. Ruimtelijke randvoorwaarden en innovatieve ontwikkelmogelijkheden zijn nodig om toekomstbestendig te zijn. Indiener verzoekt daarom om het glastuinbouwgebied 'Buitenvaart' in Almere op te nemen in verschillende werkingsgebieden in titel 14.2 van de Omgevingsverordening.	Dank voor de constructieve reactie. De regeling over zonne-energie in titel 14.2 geldt in het landelijk gebied van de provincie. Het glastuinbouwgebied in Almere ligt in stedelijk gebied en is om die reden geen onderdeel van dit werkingsgebied dat over landelijkgebied gaat. In de Ontwerp-Nota Ruimte is inderdaad opgenomen dat het rijk de glastuinbouw meer wil clusteren. Almere is daarbij niet specifiek genoemd of in kaart gebracht. In verband hiermee is er geen aanleiding om glastuingebied 'Buitenvaart' in de werkingsgebieden van titel 14.2 op te nemen.	Nee.
42	In artikel 14.23 worden regels voor zonne-energie in het landelijk gebied gekoppeld aan het gebied waaraan in het gemeentelijk omgevingsplan de functie van glastuinbouw is toegedeeld. Hiermee wordt een deel van de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de glastuinbouw bij de gemeenten belegd. Indiener constateert dat op lokaal niveau verschillende inzichten zijn ontstaan over de toekomst van de glastuinbouw. Dit zorgt voor onzekerheid.	De gemeente is primair de bestuurslaag die verantwoordelijk is voor de inhoud van het omgevingsplan en de evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Dit heeft inderdaad tot gevolg dat hierin verschillen tussen gemeenten kunnen ontstaan. Uitgangspunt van de provincie is dat er geen zonnevelden mogen worden gerealiseerd op agrarische gronden (artikel 14.28 tweede lid). Een uitzondering op dit verbod zijn zonnepanelen op gietwaterbassins ten behoeve van de glastuinbouw (artikel 14.28 derde lid). Deze	Nee.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		uitzondering geldt voor de glastuinbouwgebieden in het landelijk gebied van de provincie, het zgn. werkingsgebied 'Uitzondering glastuinbouw i.r.t. zonne-energie in landelijk gebied'. Het glastuinbouwgebied in Almere ligt in stedelijk gebied en is om die reden geen onderdeel van dit werkingsgebied.	
42	Glastuinbouw Nederland verzoekt om een proces te starten om het ontwikkelperspectief voor glastuinbouw in de provincie te definiëren en zorg te dragen voor voldoende ontwikkelruimte aansluitend op de bestaande gebieden.	Net als in de Nota ruimte hanteren we als provincie een concentratiebeleid voor glastuinbouw. Hiervoor is in de ontwerp-Omgevingsvisie 2050, Blik op de Toekomst opgenomen dat glastuinbouw alleen kan plaatsvinden in de daarvoor door de provincie aangewezen gebieden in Marknesse, Ens en Almere. In het Omgevingsprogramma Flevoland (paragraaf 1.2.1.4) zijn deze gebieden aangewezen op de kaart Landelijk gebied en glastuinbouw. Daarbij is aangegeven dat er alleen uitbreidingsmogelijkheden zijn bij Luttelgeest/Marknesse en Ens. De provincie staat open voor initiatief om samen met de sector het ontwikkelperspectief voor geclusterde glastuinbouw te verkennen.	Nee
42, 43	Indieners geven aan dat de glastuinbouwsector actief werkt aan verduurzaming. Op sommige momenten zijn de huidige duurzame bronnen echter niet voldoende. In die gevallen kan windenergie complementair zijn daaraan. Indiener verzoekt daarom om het mogelijk maken van de plaatsing van windmolens in glastuinbouwgebieden.	De provincie is voorstander van de toepassing van (een mix van) duurzame energie-opwekmogelijkheden. Dit geldt ook voor het gebruik van windenergie bij glastuinbouw, dat verdere verduurzaming kan vergroten en mogelijk netcongestieverzachtend kan werken. Welke mogelijkheden uit de energiemix er per locatie gebruikt kunnen worden, is afhankelijk van het geldende landelijke, provinciale en gemeentelijke beleid en regelgeving ter plaatse. In Flevoland geldt het Regioplan Windenergie dat door de provincie en de gemeenten is vastgesteld voor opschalen en saneren van	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		windmolens. Het realiseren van windparken kan alleen in de aangewezen windgebieden. Daarnaast is onder bepaalde voorwaarden het plaatsen van kleine windmolens (zgn. boerenmolens) mogelijk en het plaatsen van windmolens bij bedrijventerreinen. Het voorstel van indieners om windmolens toe te staan bij glastuinbouwgebied zal de provincie meenemen in toekomstige beleidsontwikkeling.	
43	Smart Energy Hub Ens is een samenwerking van bedrijven en inwoners in Ens, waar gewerkt wordt aan een lokaal/decentraal energiesysteem, waarin opwek, gebruik en opslag van energie slim worden gekoppeld. Onderzoek toont aan dat zonder aanvullende lokale duurzame opwek, waaronder wind, de energietransitie in Ens stagneert en het vestigingsklimaat onder druk komt te staan. Onvoldoende netcapaciteit en onvoldoende beleidsruimte op gebiedsniveau staan deze verduurzaming in de weg.	De provincie is een voorstander van decentrale energiesystemen. Energiehubs worden door de provincie dan ook ondersteund en daar zijn diverse provinciale middelen voor. Indien bij de ontwikkeling van een energiehub uitdagingen of vragen naar voren komen, kan contact worden gezocht met een energiehub-expert die graag met de betreffende ontwikkelaars meedenkt.	Nee
43	Indiener stelt dat de provincie door energiehubs zoals Smart Energy Hub Ens te erkennen en faciliteren, bij kan dragen aan een robuust, lokaal en decentraal energiesysteem. Indiener vraagt om in de verordening ruimte te creëren voor grootschalige opwerk op bedrijventerreinen, inclusief tuinbouwclusters en deze optie te zien als volwaardig onderdeel van het energiesysteem van de toekomst.	De provincie is een voorstander van decentrale energiesystemen. Energiehubs worden door de provincie dan ook ondersteund en daar zijn diverse provinciale middelen voor. Indien bij de ontwikkeling van een energiehub uitdagingen of vragen naar voren komen, kan contact worden gezocht met een energiehub-expert die graag met de betreffende ontwikkelaars meedenkt. Welke mogelijkheden uit de energiemix er per locatie gebruikt kunnen worden, is afhankelijk van het geldende landelijke, provinciale en gemeentelijke beleid en regelgeving ter plaatse.	Nee
Hoofdstuk 14 Duurzame energie – Titel 14.3 Grootschalige energieopslagsystemen			

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
33	NMF juicht de toevoegingen over grootschalige energieopslagsystemen toe. Indiener is van mening dat de Omgevingsverordening meer kaders mee mag geven voor een zorgvuldige inpassing van energie-opwek, -opslag en -infrastructuur. Hierbij zou een natuurinclusieve inpassing de norm moeten zijn. In dit kader zou een provinciaal afwegingskader voor ruimtelijke inpassing nuttig zijn.	Dank voor de constructieve reactie. Op 14 april 2026 hebben Gedeputeerde Staten de Partiële herziening Omgevingsprogramma Flevoland t.b.v. grootschalige energieopslagsystemen (batterijen) vastgesteld. Dit beleidsdocument is het provinciale afwegingskader voor ruimtelijke inpassing van batterijopslag. In verband hiermee wordt de energietoets verankerd in de Omgevingsverordening. De provincie is vooralsnog niet van plan om meer aspecten uit dit beleid juridisch te borgen.	Nee
39	Gemeente Noordoostpolder geeft aan dat de definitie van grootschalige batterijopslag te beperkt is (alleen lithium) en arbitrair in schaal.	De provincie is het eens met de gemeente dat alleen lithium batterijen te beperkt is. Om deze reden zal deze specificatie in de begripsbepaling worden geschrapt. De schaal van 'grootschalige energieopslagsystemen (batterijen)' is in de Partiële herziening Omgevingsprogramma Flevoland t.b.v. grootschalige energieopslagsystemen (batterijen) -in lijn met de definitie van de netbeheerders- gedefinieerd als een batterij die groter is dan 1 MW.	Ja. De begripsbepaling van 'grootschalige energieopslagsysteem' in Bijlage I wordt aangepast aan deze zienswijze en eveneens ambtshalve.
39	De gemeente vindt de rol van de provincie bij de energietoets onduidelijk en vindt deze primair bij de netbeheerder horen.	In het stelsel van de Omgevingswet is het juist zo dat het de voorkeur heeft dat de provincie op het omgevingsplan stuurt d.m.v. instructieregels. De gemeente blijft daardoor primair de bestuurslaag die verantwoordelijk is voor de inhoud van het omgevingsplan. Afhankelijk van de formulering van instructieregels bevatten deze meer of minder beleidsruimte voor de gemeente. Het opnemen van de energietoets is juist om ruimtelijk te sturen op batterijopslag. Onderdeel van die ruimtelijke afweging (ETFAL) is ook de energie-infrastructuur. Het is de bedoeling dat de gemeenten bij de netbeheerder advies vragen over het effect dat een initiatief voor	Nee.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		batterijopslag heeft op het net. Dat advies dient de gemeente te betrekken in haar afweging. Met deze aanpak stuurt de provincie omgevingsrechtelijk op de energie-infrastructuur. De provincie blijft hiermee binnen de kaders van het omgevingsrecht en het energierecht en treedt niet in de bevoegdheden van de netbeheerders en de ACM.	
39	De gemeente vindt dat zij zelf voldoende ruimte moet behouden om energieopslagsystemen ruimtelijk in te passen.	De provincie heeft in de Partiële herziening Omgevingsprogramma Flevoland t.b.v. grootschalige energieopslagsystemen (batterijen) kaders gesteld waaraan energieopslagsystemen moeten voldoen voordat de provincie planologisch meewerkt aan het mogelijk maken van deze systemen. De provincie is van mening dat gemeenten binnen deze kaders voldoende vrijheid hebben om energieopslagsystemen in het omgevingsplan ruimtelijk in te passen.	Nee.
Hoofdstuk 14 Duurzame energie – Titel 14.4 Netbewuste woningbouw			
1	Woonzorg Nederland geeft aan dat voldoen aan de norm geen recht geeft op een aansluiting of prioritering binnen het ACM-kader. Daarmee worden projecten duurder zonder zekerheid dat ze gerealiseerd kunnen worden. Wachttijden voor collectieve aansluitingen lopen nu al op voor nieuwbouw, transformatie en zorgvastgoed.	Dank voor uw zienswijze. Wij zijn ons ervan bewust dat de regels m.b.t. netbewust bouwen niet alle energieproblematiek rondom bouwen oplossen. Door grenzen te stellen aan de vraag naar elektriciteit tijdens piekmomenten van nieuwe woonwijken blijft er na realisatie meer capaciteit op het net over voor andere ontwikkelingen, zoals andere woningbouwactiviteiten. Hierdoor kunnen er naar verwachting meer woningen door de netbeheerder ingeboekt worden in de prognoses. Op deze manier kunnen er met de zelfde ruimte op het net meer woningen worden gebouwd. Aansluitzekerheid is helaas in deze tijden van netcongestie niet te geven. De provincie is bovendien niet bevoegd om die aansluitzekerheid te verstrekken. Alle	Ja, dit is verduidelijkt in de toelichting

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		woningbouwprojecten moeten na implementatie van de instructieregel netbewust worden gebouwd.	
1	Indiener geeft aan dat netbewuste gebiedsconcepten substantiële meerkosten met zich meebrengen, terwijl de baten vooral breed maatschappelijk zijn. Voor sociale huur kunnen deze kosten niet worden doorberekend en drukken ze direct op de beperkte investeringsruimte van corporaties.	Er is door CE Delft een MKBA-onderzoek uitgevoerd, zie hierover het bericht van 29 juli 2026 op de website netbewustbouwen.com. Hieruit blijkt dat netbewust bouwen een noodzakelijke stap is om de woningbouwopgave te versnellen binnen de grenzen van het elektriciteitsnet. Het rapport als een belangrijke bouwsteen voor verdere beleidsontwikkeling, normering en samenwerking tussen overheden, netbeheerders, ontwikkelaars, corporaties en bouw- en installatiepartijen. De resultaten van dit onderzoek worden meegenomen in de voorbereiding van landelijke regelgeving.	Nee
1	Belangrijke onderzoeken naar effecten, kosten en uitvoerbaarheid lopen nog, evenals de juridische toetsing. Normering vooruitlopend op deze inzichten is niet proportioneel en mogelijk niet uitvoerbaar.	De inzet van de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht is erop gericht om de instructieregel over netbewuste woningbouw per 1 juli 2027 inwerking te laten treden. Dit geeft de provincies de gelegenheid om de normering in de bijlage bij de verordening en de rekenregels in de handreiking zodanig uit te werken dat de normering uitvoerbaar is. De regeling treedt alleen inwerking als vòòr genoemde datum duidelijk wordt dat niet op afzienbare termijn (uiterlijk met ingang van 1 januari 2028) in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) regels worden gesteld omtrent netbewuste nieuwbouw van woningen. Dit conform de Kamerbrief van 8 juni 2026, waarin staat dat naar verwachting per 1 januari 2028 in het Bbl een maximale waarde van het piekverbruik voor nieuwbouwwoningen zal worden opgenomen.	Ja, aan artikel 14.32 is een 4e lid toegevoegd
1	Vergroting van aansluitingen voor warmtepompen of verduurzaming is vaak onmogelijk, en ook teruglevering van zonnestroom komt in de knel	Wij nemen deze zienswijze voor kennisgeving aan.	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	met extra kosten voor vermogenssturing. Netbeheerders verlagen contractvermogens en dreigen soms met boetes of afsluiting bij minimale overschrijdingen. Dit remt verduurzaming direct.		
22, 39	Indiener verzoekt om de juridische toets van Pels Rijcken te betrekken bij de besluitvorming.	Dank voor deze suggestie. In februari 2026 heeft Pels Rijcken de provincie Gelderland geadviseerd over de voorgenomen instructieregel over netbewuste woningbouw en de vraag of hiermee de Energiewet en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) (onaanvaardbaar) wordt doorkruist. Het kantoor acht het verdedigbaar dat de instructieregel niet in strijd is met artikel 6.12 lid 1 Energiewet, omdat deze regel niet gaat over 'het produceren, transporteren, opslaan of leveren van elektriciteit'. Ten aanzien van het Bbl ligt dit mogelijk anders. Het oogmerk van de instructieregel en hoofdstuk 4 van het Bbl lijkt gelijk te zijn: energiezuinigheid, waaronder ook zuinig gebruik van elektriciteit valt. Het advies is verwerkt in de definitieve regeling door in artikel 14.32 lid 3 de afbakening van het oogmerk concreter te formuleren.	Ja, artikel 14.32 lid 3 wordt aangepast
22, 39	Indiener wenst duidelijkheid te verkrijgen vanuit het Rijk of normering via landelijke kaders kan worden vormgegeven en verzoekt om de resultaten van onderzoeken mee te nemen bij de beoordeling of normering wenselijk is.	De provincie kan niet voor het Rijk spreken. Wel kan de provincie verwijzen naar de Kamerbrief van 8 juni 2026, waaruit blijkt dat het ministerie van BZK werkt aan landelijke regelgeving voor netbewuste nieuwbouw. Naar verwachting zal per 1 januari 2028 in het Bbl een maximale waarde van het piekverbruik voor nieuwbouwwoningen worden opgenomen.	Ja, aan artikel 14.32 is een 4e lid toegevoegd
22	Indiener vraagt om subsidies gericht op projectkosten.	We nemen uw inbreng in overweging bij het uitwerken van het beleid en overleg met het Rijk.	Nee
22	Indiener verzoekt om mogelijkheden voor aansluitzekerheid te onderzoeken.	Door netbewust te bouwen kunnen er meer woningen door de netbeheerder ingeboekt worden in de prognoses en zo kan er met de zelfde ruimte op het net meer woningen worden	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		gebouwd. Aansluitzekerheid is helaas in deze tijden van netcongestie niet te geven. De provincie is bovendien niet bevoegd om die aansluitzekerheid te verstrekken. Alle woningbouwprojecten moeten na implementatie van de instructieregel netbewust worden gebouwd.	
22	Indiener heeft aanvullend op een gezamenlijke reactie diverse vragen over hoe de norm voor netbewuste woningbouw moet worden toegepast in relatie tot bodem energiesystemen.	Als onderdeel van het project 'gemeentelijke implementatie netbewuste woningbouw' zullen we als FGU provincies gemeenten ondersteunen bij de implementatie van netbewuste woningbouw en bij het zo (kosten)efficiënt mogelijk kunnen vaststellen of een bodemsysteem toepasbaar is of niet.	Nee
22	Indiener vraagt of de provincie een set regels kan geven voor in het gemeentelijke omgevingsplan.	Als onderdeel van het project 'gemeentelijke implementatie netbewuste woningbouw' zullen we als FGU provincies gemeenten ondersteunen bij de implementatie van netbewuste woningbouw.	Nee
22	Indiener stelt dat het netbudget op woningniveau gehanteerd moeten worden.	Het netbudget (netcapaciteitsplafond) wordt gehanteerd per project waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, niet per woning.	Nee
22	Indiener vraagt of elke BOPA langs GS moet.	In sommige gevallen moet het bevoegd gezag advies en instemming vragen aan de provincie. GS zijn adviseur voor een BOPA in door hen vooraf aangewezen gevallen van een provinciaal belang als dat is aangegeven in een openbaar gemaakt document (artikel 16.15a Omgevingswet). De provincie heeft deze gevallen opgeschreven in de zgn. Lijst van gevallen van provinciaal belang provincie Flevoland.	Nee
22	Indiener stelt dat (mini-)warmtenetten niet toegepast kunnen worden om aan de normen voor netbewuste woningbouw te voldoen.	(mini) warmtenetten kunnen wel toegepast worden om aan de normen voor netbewuste woningbouw te voldoen.	Nee
22	Indiener stelt dat de maatregel kostenverhogend is en daarom niet wenselijk.	Door netbewust te bouwen kunnen er meer woningen door de netbeheerder ingeboekt worden in de prognoses en zo kan er met	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		dezelfde ruimte op het net meer woningen worden gebouwd.	
22	Indiener vraagt zich af of gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving.	De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op omgevingsplan(activiteiten) en bouwactiviteiten.	Nee
22	Indiener is in de veronderstelling dat er tijdens de woonfase een planfond aan stroomverbruik gehandhaafd moet worden.	De normen zien alleen toe op voldoende maatregelen in de bouwfase, tot aan oplevering.	Nee
22	Indiener vraagt om een definitie van woningbouwproject.	De term woningbouwproject is in de definitieve regeling gewijzigd in woningbouwactiviteit. Hiervan is een definitie opgenomen waarbij is aangesloten bij de bepalingen voor nieuwbouw van het Besluit bouwwerken leefomgeving.	Ja, aan Bijlage I is een definitie van woningbouwactiviteit toegevoegd
22	Indiener vraagt om nadere toelichting over hoe om te gaan met dat er ten tijde van de aanvraag voor een OPA of BOPA nog niet alle technische maatregelen bekend zijn. De indiener geeft daarbij als suggstie om pas bij de tweede fase BOPA definitief te toetsen.	Dit is verwerkt in de toelichting van de verordening	Ja, dit is verwerkt in de toelichting
22	Indiener is van mening dat normen in de bouw bepaald moeten worden door het Rijk.	Het ministerie van BZK werkt aan landelijke regelgeving voor netbewuste nieuwbouw, zie hiervoor de Kamerbrief van 8 juni 2026. Naar verwachting zal per 1 januari 2028 in het Bbl een maximale waarde van het piekverbruik voor nieuwbouwwoningen worden opgenomen.	Nee
22	Indiener stelt dat vooral de piek van de teruglevering grote impact heeft op netcongestie.	De piek in de terug levering (in de zomer) heeft in vergelijking tot de leveringspiek (in de winter) juist een zeer beperkt effect op het risico dat nieuwe woonwijken niet meer aangesloten kunnen worden door netcongestie. Die aansluitingen worden vooral beperkt door de leveringspiek.	Nee
22	Indiener stelt dat het lijkt dat passieve woningen buiten het toepassingsbereik vallen.	Woningen die als ‘passief huis’ worden gebouwd vallen wel onder het toepassingsbereik.	Nee
22	Indiener is van mening dat het onevenwichtig is dat andere functies buiten dit kader vallen.	Woningen zijn in vergelijking tot andere functies relatief uniform en al strikt genormeerd. De relatief eenvoudige normen voor netbewuste	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		woningbouw zijn niet toepasbaar op andere functies. Verbreding van de norm is zeker de wens van de provincie maar op dit moment praktisch niet haalbaar. Wij willen verbreding in de toekomst wel onderzoeken.	
26	Indiener deelt de doelstelling van de ontwerpregeling voor Netbewuste woningbouw om met de capaciteitsbeperking op het elektriciteitsnet de woningbouwontwikkeling niet tot stilstand te laten komen. Indiener neemt graag een constructieve houding aan in het vraagstuk ten behoeve van een goed functionerende stad en invulling van de groeiopgave. Indiener deelt de doelstelling om netbewuste woningbouw te stimuleren en de piekbelasting op het net te verlagen met het toepassen van slimme, netbewuste ontwerpprincipes.	Wij hebben de instructieregel samen met de provincies Gelderland en Utrecht voorbereid. Daarbij zijn ook een aantal gemeenten uit deze drie provincies, bouwende partijen en netbeheerders betrokken geweest. De FGU-provincies streven ernaar een uniforme regeling vast te stellen. In dat verband stellen wij uw zienswijze op prijs. De provincie werkt hierin graag samen verder aan het bereiken van de gezamenlijke doelstelling.	Nee
26	De regeling bevat geen toelichting op de verhouding tot de nieuwbouweisen in hoofdstuk 4 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Indiender is van mening dat regulering van netbewuste woningbouw via maatwerkregels op het Bbl beter aansluit bij de bouw- en vergunningenpraktijk. De doelstelling van de ontwerpregels voor netbewuste woningbouw kan beter via een aanpassing van het Bbl bereikt worden. Uit de toelichting van de ontwerpregeling begrijpen wij dat aan het netbudget kan worden voldaan door vooral bouwtechnische en installatietechnische maatregelen. Dat zijn aspecten die thuishoren bij de beoordeling van een omgevingsvergunning voor een bouwtechnische bouwactiviteit in geval van gestapelde woningbouw, of in geval van grondgebonden woningen bij de beoordeling door een kwaliteitsborger. Het Bbl zou aangepast kunnen worden door in hoofdstuk 4 de	De inzet van de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht is erop gericht om de instructieregel over netbewuste woningbouw per 1 juli 2027 inwerking te laten treden. De regeling treedt alleen inwerking als vòòr genoemde datum duidelijk wordt dat niet op afzienbare termijn (uiterlijk met ingang van 1 januari 2028) in het Bbl regels worden gesteld omtrent netbewuste nieuwbouw van woningen. Dit conform de Kamerbrief van 8 juni 2026, waarin staat dat naar verwachting per 1 januari 2028 in het Bbl een maximale waarde van het piekverbruik voor nieuwbouwwoningen zal worden opgenomen.	Ja, aan artikel 14.32 is een 4e lid toegevoegd en de toelichting is aangevuld

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	mogelijkheid op te nemen tot het geven van maatwerkregels in het omgevingsplan voor zover die maatwerkregels nodig zijn met het oog op netbewuste woningbouw. Het resultaat is hetzelfde als beoogd met de huidige ontwerpregeling, met dit verschil dat de beoordeling van een concrete bouwontwikkeling plaatsvindt in het kader van de beoordeling van een aanvraag om omgevingsvergunning voor een technische bouwactiviteit dan wel in het kader van de beoordeling door een private kwaliteitsborger. Dit sluit beter aan bij de bouw- en vergunningverleningspraktijk. Bovendien is er dan geen strijdigheid met hogere regelgeving (namelijk het Bbl).		
26	Om de uitvoerbaarheid van de regel te verbeteren stellen we voor een definitiebepaling voor GBO op te nemen en daarbij aan te sluiten bij het Bbl: gebruiksoppervlakte: gebruiksoppervlakte als bedoeld in NEN 2580. Wij verzoeken om te verduidelijken dat de rekenregel met GBO als component de bouw van kleinere woningen neit ontmoedigt, of deze aan te passen om dit ongewenste effect te voorkomen. Wij stellen voor dat een definitiebepaling van 'toepasbaarheid van bodemenergiesystemen' en voor 'bodemenergiesysteem' toe te voegen, omdat de gemeente bevoegd gezag is voor het uitwerken van een bodemenergiebeleid. Wat wordt er al dan niet onder verstaan in technische termen en in termen van bestaande bevoegdheden voor het toetsen van aanvragen met betrekking tot open en gesloten systemen.	Dank voor de constructieve suggesties. We verwerken dit in de uiteindelijke regeling. Als onderdeel van het project 'gemeentelijke implementatie netbewuste woningbouw' zullen we samen met Gelderland, Utrecht, VNG en gemeenten nader uitwerken hoe gemeenten zo (kosten)efficiënt mogelijk kunnen vaststellen of een bodemsysteem toepasbaar is of niet. Daarnaast stellen wij voor dat de gemeente zelf kan aangeven waar bodem energiesystemen wel of niet toepasbaar zijn waarbij de gemeente rekening kan houden met de door de indiener genoemde onderwerpen.	Ja, de toelichting is aangevuld
39, 40	In Noord Flevoland is er geen sprake van netcongestie op het hoogspanningsnet. Kan de provincie aangeven waarom ook gemeenten Noordoostpolder en Urk onder deze instructieregel	Ook in de beperkte gevallen in het FGU-gebied waar er (nog) geen concrete netcongestie aan de orde is, is het nodig om te werken met netbewuste nieuwbouw en een gelijk speelveld	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	gaan vallen? Een instructieregel wordt opgelegd als het beleidsdoel niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd.	te creëren voor betrokken partijen bij de bouw van woningen.	
40	Beoogde maatregel is niet het meest geschikte middel voor het wegnemen van de onbalans in vraag en aanbod	De verwachting is dat met netbewuste nieuwbouw er meer mogelijk is voor het aansluiten van ontwikkelingen in een situatie met een schaarste op het net.	Nee
40	Waarom gaat de regeling niet ook over laadinfra? Waarom is er geen regeling voor woningen en niet voor bedrijvigheid en ander gebruik?	Woningen zijn in vergelijking tot andere functies relatief uniform en al strikt genormeerd. De relatief eenvoudige normen voor netbewuste woningbouw zijn niet toepasbaar op andere functies. Verbreding van de norm is zeker de wens van de provincie maar op dit moment praktisch niet haalbaar. Wij willen verbreding in de toekomst wel onderzoeken.	Nee
39, 40	Waarom is er geen ondergrens qua aantal woningen? Wat zijn de gevolgen hiervan	Instructieregel ook van toepassing op 1 woning. Vanaf 1 woning kan je technisch al netbewust bouwen. Gevolg is dat elke woning netbewust gebouwd moet worden.	Nee
40	Waarom kan een gebied waar een warmtenet wordt uitgerold geen uitzondering krijgen op de regels?	Met het toepassen van een warmtenet, kan een woning nog steeds niet voldoende netbewust zijn.	Nee
26, 40	Er ontbreken essentiële begripsomschrijvingen, zoals nieuwe woningbouwontwikkelingen of piekbelasting, en er ontbreken concrete beoordelingsregels en indieningsvereisten	In de bijlage zijn begripsomschrijvingen opgenomen. De instructieregels gelden via het stelsel van de Omgevingswet als beoordelingsregel voor een BOPA, zijnde een rijksactiviteit (afd. 8.1 Bkl). Er is geen sprake van een provinciale activiteit waaraan de provincie indieningsvereisten kan koppelen. Een instructieregel is gericht tot de gemeente en heeft als doel dat de gemeente het omgevingsplan overeenkomstig aanpast. Zodra dat het geval is kan de gemeente daarbij zorgdragen voor indieningsvereisten.	Ja, in de bijlage zijn begripsomschrijvingen opgenomen
40	Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen BOPA en OPA, waarom niet? Er zijn andere zaken nodig	Wij nemen dit mee in de wijziging in de toelichtingstekst van de verordening	Ja, de toelichting is aangepast

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
40	Gegevens over allerlei gebouw- en installatietechnische berekeningen moeten in vroeg stadium aangeleverd worden als onderbouwing, echter is dit op een dergelijk vroegtijdig moment nog vaak niet duidelijk	In de toelichting is verduidelijkt dat gemeenten hierin vrij zijn, zolang netbewust bouwen maar geborgd is.	Ja, de toelichting is aangepast
40	Verzoeken om concrete indieningsvereisten en beoordelingen op te nemen	Zie de uitleg hierboven. Als onderdeel van het project 'gemeentelijke implementatie netbewuste woningbouw' zullen we als FGU provincies gemeenten ondersteunen bij de implementatie van netbewuste woningbouw.	Nee
40	Verschillende begrippen voor piekbelasting (soms piekvermogen)	Dank voor deze zienswijze, wij hebben dit verwerkt in de definitieve wijzigingsverordening.	Ja
40	Verzoek om melding te doen in de toelichting, als de verordening ervoor zorgt dat bepaalde warmtesystemen (lucht-water warmtepomp) in bepaalde gebieden niet meer mogelijk zijn	De verordening zorgt er niet voor dat bepaalde systemen niet meer mogelijk zijn.	Nee
40	Voorbeeldberekening in bijlage VII is veel eenvoudiger dan de voorbeeldberekening van de prestatienorm. Het is logischer om een voorbeeld berekening voor een prestatienorm op te nemen.	Wij nemen deze zienswijze voor kennisgeving aan.	Nee
40	Formule voor de prestatienorm is niet correct weergegeven. Met de formule wordt de totale energievraag per vierkante meter bepaald, niet de warmtevraag per vierkante meter. Ook de uitlegtekst komt niet overeen met de formule.	De prestatienorm bestaat uit de elektriciteitsvraag voor warmte en de elektriciteitsvraag voor huishoudelijk gebruik.	Nee
40	In de formule wordt de Gf toegepast op de elektriciteitsvraag voor warmte, niet op de elekticiteitsvraag voor huishoudelijk gebruik. In de toelichting bij de berekening netbudget wordt juist gesteld dat: "de gelijktigheidsfact zorgt ervoor dat er rekening mee wordt gehouden dat de inwoners van een woonwijk niet allemaal tegelijk elektrische apparaten aanzetten". Dit lijkt tegenstrijdig.	De elektriciteitsvraag voor huishoudelijk gebruik is een vastgestelde waarde, waar de gelijktijdigheidsfactor al in is meegenomen.	Nee
40	De berekening wordt nodeloos ingewikkeld gemaakt door het toevoegen van de elektriciteitsvraag voor gemiddelde huishoudens. De aanvrager heeft hier geen invloed op omdat er	Het klopt dat alleen de elektriciteitsvraag voor warmte kan worden beïnvloed. Om het toepassen van de berekening eenvoudig te maken, wordt er gewerkt aan een rekentool. De	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	standaard waardes per vierkante meter worden gehanteerd en het budget meegroeit per vierkante meter. De aanvrager kan dus geen maatregelen nemen om dit te beïnvloeden. De elektriciteitsvraag voor warmte kan worden beïnvloed door te kiezen voor een andere type verwarming (hogere COP) of een betere isolatie. Het is daarom eenvoudiger om alleen rekening te houden met de elektriciteitsvraag voor warmte.	rekentool wordt opgenomen in een nog door de provincies vast te stellen handreiking.	
26, 40	De regeling voorziet niet in overgangsrecht. Wij verzoeken u, zoals gebruikelijk, hierop het overgangsrecht van toepassing te verklaren. (in strijd met goede procesorde, als deze regels ook voor al lopende (ontwerp)omgevingsplan-wijzigingen of aanvragen voor bopa's gaat gelden. Wij verzoeken om aan de inwerkingtreding van de norm geen terugwerkende kracht toe te kennen.	Er is overgangsrecht opgenomen voor projecten die wel onder de nieuwe normen zullen vallen maar die al zo ver in de ontwikkeling zijn dat aanpassingen redelijkerwijs niet meer doorgevoerd kunnen worden.	Ja, zie artikel 22.12.
40	Wie controleert of het gestelde in vergunningsaanvragen klopt, en ook nagekomen wordt. Is het uberhaupt na te gaan in de praktijk wat de piekbelasting is van een specifiek gebied, en of dit de vergunde situatie overschrijdt? Gemeenten hebben hier geen zicht op.	Zie de uitleg hierboven. Als onderdeel van het project ‘gemeentelijke implementatie netbewuste woningbouw’ zullen we als FGU provincies gemeenten ondersteunen bij de implementatie van netbewuste woningbouw.	Nee
40	Gezien de hoeveelheid opmerkingen en vragen die wij hebben, zouden we het op prijs stellen om , voordat de regeling definitief wordt vastgesteld. Eerst het overleg aan te gaan met de gemeenten die een zienswijze hebben ingediend. Op die manier kan het (hopelijk) leiden tot een gezamenlijk opgestelde regeling die duidelijk is, niet voor meerdere uitleg vatbaar, niet verder gaat dan strikt noodzakelijk, waarin we met de samenwerkende partners op energiegebied toewerken naar een regeling die het toewerken naar een toekomstbestendig energiesysteem ondersteunt.	Wij hebben de instructieregel samen met de provincies Gelderland en Utrecht voorbereid. Daarbij zijn ook een aantal gemeenten uit deze drie provincies, bouwende partijen en netbeheerders betrokken geweest. De FGU-provincies streven ernaar een uniforme regeling vast te stellen. In dat verband stellen wij uw zienswijze op prijs. Het is in dit kader goed om te benoemen dat wij langs verschillende lijnen nader ambtelijke afstemming hebben gehad over het ontwerp. Een vervolgstap is het project ‘gemeentelijke implementatie netbewuste woningbouw’ waarbij we als FGU provincies	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		gemeenten gaan ondersteunen bij de implementatie van netbewuste woningbouw.	
39	Het vaststellen van een regeling zonder dat hiervoor alle juridische consequenties duidelijk zijn, is niet gewenst. Wij verzoeken dan ook om de regeling netbewuste woningbouw niet eerder vast te stellen en in werking te laten treden dan dat de mogelijke doorkruising met Bbl en de consequenties daarvan zijn onderzocht en opgehelderd. Als de mogelijke doorkruising niet is uitgezocht en de norm netbewuste woningbouw wel in de omgevingsverordening wordt opgenomen gaat dit in de uitvoering tot vertraging leiden in plaats van versnelling vanwege bezwaarprocedures van ontwikkelende partijen.	De inzet van de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht is erop gericht om de instructieregel over netbewuste woningbouw per 1 juli 2027 inwerking te laten treden. Dit geeft de provincies de gelegenheid om de normering in de bijlage bij de verordening en de rekenregels in de handreiking zodanig uit te werken dat de normering uitvoerbaar is. De regeling treedt alleen inwerking als vòòr genoemde datum duidelijk wordt dat niet op afzienbare termijn (uiterlijk met ingang van 1 januari 2028) in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) regels worden gesteld omtrent netbewuste nieuwbouw van woningen. Dit conform de Kamerbrief van 8 juni 2026, waarin staat dat naar verwachting per 1 januari 2028 in het Bbl een maximale waarde van het piekverbruik voor nieuwbouwwoningen zal worden opgenomen.	Ja, aan artikel 14.32 is een 4e lid toegevoegd
26, 39	Wij zien een risico dat de voorgestelde regeling voor netbewuste woningbouw een tegenovergesteld effect op de woningbouwontwikkeling heeft dan beoogd, namelijk afremming en impact op betaalbaarheid. Als wij de ontwerpregeling goed begrijpen moet een vergunningaanvrager, om te kunnen voldoen aan het netbudget, keuzes maken in te treffen maatregelen op het vlak van gebouwontwerp en bouw- en installatietechniek. Dat zijn keuzes die – behalve welstand aspecten - tot op heden niet beoordeeld worden bij een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Deze zijn pas van belang bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag voor een technische bouwactiviteit of door een kwaliteitsborger worden beoordeeld bij grondgebonden woningen, waarop	Er is door CE Delft een MKBA-onderzoek uitgevoerd, zie hierover het bericht van 29 juli 2026 op de website netbewustbouwen.com. Hieruit blijkt dat netbewust bouwen een noodzakelijke stap is om de woningbouwopgave te versnellen binnen de grenzen van het elektriciteitsnet. Het rapport als een belangrijke bouwsteen voor verdere beleidsontwikkeling, normering en samenwerking tussen overheden, netbeheerders, ontwikkelaars, corporaties en bouw- en installatiepartijen. De resultaten van dit onderzoek worden meegenomen in de voorbereiding van landelijke regelgeving. Een vervolgstap is het project ‘gemeentelijke implementatie netbewuste woningbouw’ waarbij we als FGU provincies gemeenten gaan	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	de Wet kwaliteitsbewaking Bouw (Wkb) van toepassing is. In de bouwpraktijk zie je doorgaans dan ook dat veel bouwtechnische en installatietechnische keuzes pas na verlening van de omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit worden gemaakt. Ontwikkelaars willen eerst zekerheid hebben over de ruimtelijke aspecten van een woningbouwontwikkeling, voordat zij investeren in de technische uitwerking daarvan.	ondersteunen bij de implementatie van netbewuste woningbouw.	
39	Een groot deel van de woningbouwontwikkelingen waarop de netbewuste woningbouw norm op van toepassing wordt betreft grondgebonden woningen. Het toezicht op de uitvoering voor die woningen wordt echter niet door de gemeente gedaan, maar door een private kwaliteitsborger. Publiekrechtelijk is toezicht beperkt tot de vraag of wordt voldaan aan de bouwtechnische regels uit het Bbl en heeft geen betrekking op de regels met betrekking tot netbewuste woningbouw. Het toezicht op technische onderdelen van een bouwwerk is niet hetzelfde als het toezicht op de ruimtelijke aspecten. Dat betekent dat gemeenten, naast de kwaliteitsborger, een extra toezichtsinspanning moeten verrichten, namelijk ook met betrekking tot de uitvoering van technische aspecten.	Dank voor het delen van dit inzicht. Dit aspect wordt meegenomen in het project 'gemeentelijke implementatie netbewuste woningbouw'.	Nee
39	We verzoeken om de onderbouwing voor het leggen van deze toezichtstaak bij de gemeente aan te leveren en om aan te geven hoe de provincie verwacht dat de effectiviteit van de normering wordt geborgd op deze manier. Als dit niet mogelijk is, dan is het namelijk een extra argument om de normering onder het Bbl onder te brengen en niet via een instructieregel op te leggen. De doelstelling van de ontwerpregels voor netbewuste woningbouw kan beter via een aanpassing van het	Door middel van het stellen va een instructieregel geeft de provincie aan dat dit onderwerp borging in het omgevingsplan behoeft. Op grond van de Omgevingswet is de gemeente vervolgens bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van daaruit voortvloeiende OPA's. Daarnaast gelden de instructieregels via het stelsel van de Omgevingswet als beoordelingsregel voor een BOPA (afd. 8.1 Bkl).	Ja, aan artikel 14.32 is een 4e lid toegevoegd

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	Bbl bereikt worden. Uit de toelichting van de ontwerpregeling begrijpen wij dat aan het netbudget kan worden voldaan door vooral bouwtechnische en installatietechnische maatregelen. Dat zijn aspecten die thuishoren bij de beoordeling van een omgevingsvergunning voor een bouwtechnische bouwactiviteit in geval van gestapelde woningbouw, of in geval van grondgebonden woningen bij de beoordeling door een kwaliteitsborger.	De inzet van de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht is erop gericht om de instructieregel over netbewuste woningbouw per 1 juli 2027 inwerking te laten treden. Dit geeft de provincies de gelegenheid om de normering in de bijlage bij de verordening en de rekenregels in de handreiking zodanig uit te werken dat de normering uitvoerbaar is. De regeling treedt alleen inwerking als vòòr genoemde datum duidelijk wordt dat niet op afzienbare termijn (uiterlijk met ingang van 1 januari 2028) in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) regels worden gesteld omtrent netbewuste nieuwbouw van woningen. Dit conform de Kamerbrief van 8 juni 2026, waarin staat dat naar verwachting per 1 januari 2028 in het Bbl een maximale waarde van het piekverbruik voor nieuwbouwwoningen zal worden opgenomen.	
26, 39	Het Bbl zou aangepast kunnen worden door in hoofdstuk 4 de mogelijkheid op te nemen tot het geven van maatwerkregels in het omgevingsplan voor zover die maatwerkregels nodig zijn met het oog op netbewuste woningbouw. Het resultaat is hetzelfde als beoogd met de huidige ontwerpregeling, met dit verschil dat de beoordeling van een concrete bouwontwikkeling plaatsvindt in het kader van de beoordeling van een aanvraag om omgevingsvergunning voor een technische bouwactiviteit dan wel in het kader van de beoordeling door een private kwaliteitsborger. Dit sluit beter aan bij de bouw- en vergunningverleningspraktijk. Bovendien is er geen strijdigheid met hogere 7 regelgeving.	Dank voor deze zienswijze, wij nemen dit mee in overleg met het Rijk over de wijziging van Bbl.	Nee
39	Bij de begripsbepaling netbudget uit de ontwerpverordening gaat het blijkbaar alleen over het onderdeel warmte in een beperkt deel van het	Woningen zijn in vergelijking tot andere functies relatief uniform en al strikt genormeerd. De relatief eenvoudige normen voor netbewuste	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	jaar. De elektrische energie die bijvoorbeeld wordt gebruikt voor mobiliteit (laden van auto's) airco's (koeling en verwarming) wordt niet in het 'netbudget' meegenomen. Gemeente Noordoostpolder ziet dit anders. Een netbudget zou juist uit moeten gaan van een totaal maximum elektrische capaciteit die mag worden ingezet voor het betreffende plangebied, wat in het Omgevingsplan en omgevingsvergunningen (OPA/BOPA) kan worden vastgelegd. Zoals al aangegeven, gemeente ontwikkelt hier zelf beleid voor en heeft daar in 2025 al de eerste aanzet voor gegeven in het Ambitiedocument Energietransitie. Wij verzoeken u de begripsbepaling uit de tweede herziening (ontwerp) verordening te halen.	woningbouw zijn niet toepasbaar op andere functies. Verbreding van de norm is zeker de wens van de provincie maar op dit moment praktisch niet haalbaar. Wij willen verbreding in de toekomst wel onderzoeken. In de instructieregel wordt daarom opgenomen dat nadere rekenregels in acht genomen moeten worden. Aan de colleges van de FGU-provincies wordt de opdracht gegeven die tijdig vast te stellen in een handreiking. Het is de bedoeling daarbij om in ieder geval energiemanagement systemen en collectieve warmtesystemen op te nemen in de rekenregels als maatregelen waarmee de normen gehaald kunnen worden. We zullen daarbij ook onderzoeken of het mogelijk is om ook andere flexibele oplossingen zoals accu's, batterijen en stedenbouwkundige maatregelen toe te voegen.	
33	NMF juicht de toevoegingen over netbewuste nieuwbouw toe, maar heeft enkele voorstellen. NMF is van mening dat er, naast netbewust bouwen, al een *tool* bestaat om toekomstbestendigheid van woningbouw te garanderen: het convenant 'Toekomstbestendig bouwen'. Indiener ziet graag terug dat het convenant ook een toetsingskader is bij (nieuw)bouw.	Dank voor deze suggestie, wij nemen dit mee in de voorbereidingen voor de handreiking met rekenregels.	Nee
33	NMF adviseert om voor de hoogste ambitie te kiezen als het gaat om klimaat, milieu, natuur, energiezuinigheid en duurzaamheid.	Dank voor uw advies, wij hechten daar belang aan en zullen dit betrekken bij de verdere uitwerking in een handreiking. Door grenzen te stellen aan de vraag naar elektriciteit tijdens piekmomenten van nieuwe woonwijken blijft er na realisatie meer capaciteit op het net over voor andere ontwikkelingen, zoals andere woningbouwactiviteiten.	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
Hoofdstuk 16 Natuurbescherming			
34	Natuurmonumenten roept op tot het zorgen voor accurate middelen, zowel in financiën als beleid, voor het bestrijden van invasieve exoten. Betrek alle relevante partijen tijdig bij bestrijding.	In april 2026 heeft GS het Uitvoeringsprogramma Invasieve Exoten in Flevoland 2026 tot en met 2029 vastgesteld. Hierin is per soort aangeven welke strategie we voorstaan, beheersen of uitroeien. Ook is in dit programma een kader voor subsidieverlening opgenomen. Hier kunnen ook de terrein beherende organisaties gebruik van maken. Daarnaast is er in 2026 gestart met het oprichten van een exotenwacht om partijen en vrijwilligers bij elkaar te brengen en om meer gecoördineerde acties te promoten.	Nee.
34	Wees voorbereid op nieuwe invasieve exoten. Die kunnen zichzelf op invasieve wijze verspreiden. Zorg dat de omgevingsverordening mogelijkheden biedt om invasieve soorten ook al te bestrijden als deze nog niet op de Unielijst staan. Hoe eerder een invasieve exoot ingeperkt kan worden, hoe minder geld bestrijding op langere termijn kost.	Dank voor de constructieve reactie. Het opsporen van nieuwe exoten is een taak waarvoor de provincie de exotenwacht vooral in het leven heeft geroepen. Voor de financiering is de soorten die op de Unielijst staan van belang, omdat de provincie voor deze soorten een wettelijke taak heeft. Maar terreinbeheerders staat het uiteraard vrij om deze onbeschermde soorten zelf wel uit hun terrein te verwijderen en wanneer dit gebeurd in combinatie met het bestrijden van soorten van de Unie-lijst dan is soms ook financiering van middelen mogelijk.	Nee.
34	Natuurmonumenten geeft aan dat de gedragscode natuurbeheer waaronder zij werkt, geen ruimte biedt om werkzaamheden aan watergangen uit te voeren in de daarvoor door het waterschap verplichte periode. Indiener stelt bepaalde oevers niet te mogen maaien, terwijl het schouwbeleid van het waterschap dit wel vereist (onder dreiging van een last onder bestuursdwang). Indiener roept de provincie op om samen met het waterschap om tot een oplossing te komen en de rol van de Omgevingsverordening hierin te onderzoeken.	Wij zijn – met het oog op het natuurbelang en het waterbelang – betrokken bij de gesprekken die tussen het waterschap en terreinbeherende organisaties, waaronder Natuurmonumenten, plaatsvinden over de onderhoudsplicht. Wij zien in dit stadium geen rol voor de Omgevingsverordening hierin nu in samenwerking met de betrokken partijen gewerkt wordt om tot een bestendige uitkomst te komen.	Nee
35	Staatsbosbeheer geeft de zorg aan dat er in het kader van de meld- en herplantplicht voor	Dank voor uw zienswijze. Wij zien hierin geen aanleiding om de ontwerpregels te herzien.	Nee.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	houtopstanden van een kleinere oppervlakte van 10 are of rijbeplanting van 20 of minder bomen geen ondergrens wordt gesteld (artikel 16.9b). Hierdoor kan veel onduidelijkheid ontstaan en onnodige bureaucratische lasten: elke kleine groep bomen of struiken valt hier nu immers onder. Indiener pleit voor een ondergrens voor een beschermde houtopstand.	De regels beogen expliciet om ook kleinere houtopstanden te beschermen vanwege hun ecologische waarde en bijdrage aan biodiversiteit en landschappelijke samenhang. Het hanteren van een minimale oppervlakte- of aantalsgrens zou ertoe kunnen leiden dat waardevolle kleinschalige landschapselementen buiten de bescherming van de regeling vallen. Daarom is ervoor gekozen geen ondergrens te hanteren. Tegelijkertijd wordt onderkend dat de uitvoerbaarheid en administratieve lasten geborgd moeten blijven. Daarom geldt dat regulier beheer (voor zover het houtopstanden betreft zoals gereguleerd onder het Bal) dat wordt uitgevoerd onder een daarvoor geldende en goedgekeurde gedragscode is vrijgesteld van de meld- en herplantplicht, conform artikel 11.131, eerste lid, onder 3, sub d van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Daarnaast wordt gewezen op artikel 16.10, onder a, waarin voor terreinbeheerders een vrijstelling is opgenomen. Ter vermindering van administratieve lasten kan de beheerder meldingen van reguliere beheerwerkzaamheden bundelen in een jaaropgave.	
35	Zij vraagt zich af waar de maatvoering in artikel 16.10 onder d op is gebaseerd. Zij stelt voor om als maatvoering groter dan 2x de boomhoogte aan te houden, in aansluiting op een rapport van de WUR uit 2020 en de in 2026 te verschijnen Gedragscode Soortenbescherming Bosbeheer.	De provincie acht het van belang dat regelgeving aansluit bij de meest actuele wetenschappelijke inzichten, zodat zowel ecologische kwaliteit als uitvoerbaarheid geborgd blijven. De maatvoering in artikel 16.10, onder d, wordt daarom aangepast in aansluiting op actuele ecologische inzichten. Daarbij wordt aangesloten bij de aanbeveling om een afstandsmaat te	Ja, artikel 16.10, onder d wordt aangepast conform de maatvoering “meer dan tweemaal de boomhoogte”.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		hanteren van meer dan tweemaal de boomhoogte. Deze benadering sluit aan bij het rapport van Wageningen University & Research (2020) en de uitgangspunten in de (toekomstige) Gedragscode Soortenbescherming Bosbeheer. Met deze aanpassing wordt een meer ecologisch onderbouwde en praktijkgerichte norm gehanteerd, die beter recht doet aan verschillen in groeisituaties, soorten en standplaatscondities. Tegelijkertijd blijft de bepaling uitvoerbaar doordat de norm aansluit bij gangbare beheerpraktijken en professionele richtlijnen in het bos- en landschapsbeheer.	
38	Waterschap Zuiderzeeland heeft begrip voor de wens om beplantingsstructuren te beschermen, maar geeft aan dat de meldplicht en herplantplicht uit artikel 16.19b niet altijd uitvoerbaar is.	Dank voor uw uitgebreide zienswijze. De provincie onderkent het belang van een goed functionerend watersysteem en de rol van het waterschap bij beheer, onderhoud en veiligheid van watergangen en waterstaatkundige werken. Tegelijkertijd hecht de provincie groot belang aan het beschermen van ecologische en landschappelijke waarden, ook binnen en langs het watersysteem. De provincie ziet daarom geen aanleiding om een generieke uitzondering op te nemen voor bestendig beheer en onderhoud ten aanzien van de meld- en herplantplicht. Deze plichten blijven in beginsel van toepassing, vanwege het belang van behoud en ontwikkeling van houtopstanden. Ten aanzien van rijbeplantingen van populier en wilg langs watergangen wordt geen generieke uitzondering op de herplantplicht opgenomen. Wel wordt onderkend dat herplant op dezelfde locatie niet altijd wenselijk of uitvoerbaar is. Binnen de regeling blijft daarom ruimte bestaan voor herplant op een alternatieve locatie of in	Ja, aan artikel 16.9b wordt een uitzondering toegevoegd als het gaat om het verwijderen van spontane verjonging binnen het profiel van wegen, watergangen en waterstaatkundige werken. Spontane verjonging wordt daarnaast in de verordening gedefinieerd.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
		een andere landschappelijk en ecologisch passende vorm, mits de doelstellingen van landschappelijke inpassing en ecologische versterking worden geborgd. Wel wordt een gerichte uitzondering opgenomen voor het verwijderen van spontane verjonging binnen het profiel van wegen, watergangen en waterstaatkundige werken. Het verwijderen daarvan in het kader van regulier cyclisch beheer valt niet onder de meld- en herplantplicht. Daarbij wordt expliciet benadrukt dat de provinciale regels geen vervanging zijn van de regels van het waterschap ten aanzien van de bescherming van keringen (zoals een verbod op houtopstanden) en onderhoud (zoals een maaiplicht).	
38	Het kan nodig zijn om bomen of houtopstanden langs watergangen en dijken weg te halen, bijvoorbeeld voor de veiligheid, beheer en onderhoud of inspectie. Er kan dan, zeker bij spoed in het kader van waterveiligheid of het voorkomen wateroverlast, niet voldaan worden aan de meldplicht.	Ook in situaties waarin het noodzakelijk is om bomen of houtopstanden langs watergangen of dijken te verwijderen in het kader van veiligheid, beheer, onderhoud of inspectie, blijft de meldplicht in beginsel van toepassing. De provincie onderkent dat zich situaties kunnen voordoen waarin snel handelen vereist is, maar acht het van belang dat ook dan voorafgaand inzicht bestaat in voorgenomen ingrepen, tenzij dit aantoonbaar niet mogelijk is. Alleen in de uitzonderlijke gevallen waarin vooraf melden feitelijk onmogelijk is door acuut en onvoorzien gevaar, kan hiervan (in het kader van ‘nood breekt wet’) worden afgeweken. In die gevallen wordt de melding zo spoedig mogelijk achteraf gedaan.	Nee
38	Daarnaast is herbeplanten niet altijd wenselijk, soms zelfs strijdig met de regels van het	Wij verwijzen in dit kader naar de hiervoor gegeven antwoorden.	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord provincie	Wijziging omgevingsverordening
	waterschap over beplantingen in het beperkingengebied van waterkeringen of watergangen. Het kan problemen opleveren voor de inspectie, de onderhoudskosten verhogen, de waterveiligheid benadelen of in strijd zijn met het voorkomen van wateroverlast.		
38	Het waterschap zoekt om een uitzondering voor de meld- en herplantplicht op te nemen voor zover deze het bestendig beheer en onderhoud van het watersysteem en het functioneren daarvan raken. Ook wordt verzocht in artikel 16.9b, tweede lid, onder b geen herplantplicht voor rijbeplantingen van populier of wilg langs watergangen op te nemen.	Wij verwijzen in dit kader naar de hiervoor gegeven antwoorden.	Nee
39	Gemeente Noordoostpolder stelt dat de voorgestelde provinciale regels over houtopstanden in strijd zijn met bestaande gemeentelijke regels en onlogisch i.r.t. wettelijke uitzonderingen in het Besluit activiteiten leefomgeving. Ook vindt de gemeente dat de voorgestelde regels lokaal maatwerk beperken, leiden tot dubbelingen en onvoldoende gemotiveerd zijn.	De provincie is bevoegd om, aanvullend op het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), regels te stellen ter bescherming van provinciale belangen zoals biodiversiteit, landschappelijke kwaliteit en klimaatadaptatie. Daarbij geldt dat de provinciale regels geen betrekking hebben op de reikwijdte van de bevoegdheid van de gemeente tot het stellen van regels over houtopstanden, namelijk binnen de bebouwingscontour houtkap. Wij constateren echter dat het nu toevoegen van een aanvullende meld- en herplantplicht voor erfbeplanting, onvoldoende voorbereid en afgestemd is en daarmee niet passend is om op te nemen in deze herziening.	In artikel 16.9b wordt erfbeplanting, tenzij er sprake is van rijbeplanting, uitgezonderd van de meld- en herplantplicht.
40	Gemeente Urk geeft aan in artikel 16.9b een verwijzing te missen naar de gemeentelijke bebouwingscontour houtkap, waarbinnen de gemeentelijke regelgeving over houtkap geldt.	De provinciale regels hebben geen betrekking op de bebouwingscontour houtkap, waarbinnen de gemeente bevoegd is tot het stellen van regels over houtopstanden. Wij zien daarom geen aanleiding om hier een verwijzing naar toe te voegen.	Nee

Hoofdstuk 17 Geitenhouderijen			
39	Gemeente Noordoostpolder stelt dat de provincie gemeenten in de instructieregel verplicht geitenhouderijen in het omgevingsplan uit te sluiten, terwijl het om een tijdelijke geitenstop gaat. Dit kan leiden tot nadeelcompensatie voor agrariërs en onnodige administratieve lasten. De gemeente geeft aan deze bij een gelijkblijvende regeltekst één-op-één aan de provincie door te leggen. De gemeente vraagt tot slot om duidelijkheid over kostenverhaal en een zorgvuldige afweging.	De provincie neemt kennis van deze zienswijze. De Flevolandse geitenstop is in 2019 tot stand gekomen in samenspraak met de gemeenten, waaronder de gemeente Noordoostpolder. In voorliggende herzieningsronde van de Omgevingsverordening zijn de regels over de geitenstop uit 2019 ongewijzigd, alleen de toelichting is aangepast aan de actualiteit van het VGO-III rapport van het RIVM uit 2025. De verwachting is dat het Rijk komt met beleid/regelgeving t.a.v. geitenhouderijen, waarna de provincie de geitenstop waarschijnlijk kan intrekken. Voor zover bekend bij de provincie heeft de gemeente Noordoostpolder de geitenstop tot op heden niet verwerkt in het omgevingsplan. Dit is conform de bedoeling van de provincie om t.a.v. de geitenstop onnodige administratieve lasten bij gemeenten te voorkomen. De provinciale instructieregels schrijven voor dat gemeenten de geitenstop uiterlijk 1 januari 2032 opnemen in het omgevingsplan. De rechtstreeks werkende regels gelden zolang en voor zover gemeenten aan de instructieregels nog geen uitvoering hebben gegeven. Reden voor deze lange termijn is de verwachting dat het verbod slechts tijdelijk van aard is en de provincie onnodige administratieve lasten bij gemeenten wil voorkomen.	Nee.
Hoofdstuk 18 Luchtruim voor testen van of oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen			
***Nota bene:* de ingediende zienswijzen met betrekking tot dit onderwerp vertonen veel onderlinge overeenkomsten en/of zijn niet zonder het schetsen van enige context te beantwoorden. Daarom is uit praktische overwegingen onder deze tabel een aantal gethematiseerde, algemene uiteenzettingen opgenomen. In voorkomend geval wordt hiernaar verwezen.**			
2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17,	De zienswijze betreft het voorgenomen artikel 18.3, waarin een instructieregel is ogenomen die erin voorziet dat binnen het werkingsgebied ‘Luchtruim	Deze constatering wordt voor kennisgeving aangenomen.	Nee.

18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29	voor testen van of oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen' geen nieuw omgevingsplan wordt vastgesteld dat of een omgevingsvergunning voor een (buitenplanse) omgevingsplanactiviteit wordt verleend die een eventuele beperking voor het vliegen en testen van drones in het luchtruim boven voornoemd werkingsgebied luchtruim mag opleveren. Ik kan mij niet met deze instructieregel verenigen en licht dit als volgt toe.		
2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 29, 37	Indiener geeft aan dat zijn belangen niet zijn betrokken bij het opstellen van de instructieregels. Het belang van indiener is erin gelegen dat [voorgenomen] uitbreiding, bebouwing of gebruik of het toevoegen van functies van eigendommen door deze instructieregel in de toekomst onevenredig kan worden beperkt.	De provincie heeft met de instructieregels voor het luchtruim duidelijk gemaakt dat het door het Rijk aangewezen luchtruim aanwezig is en welke prioriteit aan het belang van dit luchtruim wordt toegekend. Daarmee is niet op voorhand uitgesloten dat uitbreiding, bebouwing of ander gebruik mogelijk is. Wel wordt hiermee inzichtelijk gemaakt dat hieraan grenzen kunnen zijn verbonden. Deze grenzen hangen samen met het voldoende veilig kunnen uitvoeren van tests en oefeningen met drones. Dit betekent concreet dat activiteiten er niet toe mogen leiden dat zich gemiddeld meer dan 500 personen per km² bevinden in het gebied onder het luchtruim. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
3	Het belang van indiener is erin gelegen dat er grote nadelen zijn voor de woonomgeving, zoals geluidsoverlast, veiligheidsrisico's en privacy inbreuk, verstoring van natuur.	Het ontwerp van de verordening voorziet in het opnemen van een reeds aangewezen luchtruim als attenderingsgebied, waarbij helderheid is gegeven over prioriteit van belangen. Niet is in te zien hoe opname hiervan in de verordening leidt tot nadelen voor de woonomgeving, geluidsoverlast, veiligheidsrisico's en privacy inbreuk of verstoring van natuur. Het testen en oefenen is al sinds 1957 mogelijk. De regeling bevordert eerder dat ook in de toekomst de omstandigheden zodanig zijn dat er voldoende veilig getest en geoefend kan blijven worden. Gelet op de SORA 2.5 houdt dat in dat in	Nee.

		het gebied onder het luchtruim het aantal personen in principe onder de 500 personen/ km² moet blijven. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	
5	Het belang van indiener is erin gelegen dat beperking van gebruik en het toevoegen van functies door agrarische bedrijven door deze instructieregel in de toekomst onevenredig kan worden beperkt. De moderne landbouw is 100% afhankelijk van communicatie door de lucht, met name GPS gestuurde (autonome) voertuigen. Zij hebben ongestoorde ontvangst nodig en wij verwachten dat een toename van droneactiviteiten dit onmogelijk maakt. Bovendien zijn ook moderne agrariërs afhankelijk van dronebeelden die op hun kavels in het seizoen genomen worden, evenals toekomstig gebruik van Sproei- en Strooidrones. Ook dit, verwachten wij, wordt door deze nieuwe instructieregels onmogelijk gemaakt.	De regeling in de verordening, maakt het niet anders dat het Rijk luchtruim met daarbij behorende beperkingen in het gebruik van dat luchtruim heeft aangewezen. Die beperkingen zijn opgelegd vanuit het Rijk, en volgen niet voort uit de verordening. Voor zover het gaat om communicatie: niet is in te zien hoe de regeling in de verordening hierop invloed heeft. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
8	Dit beperkt indiener in het woongenot en eventuele toekomstplannen, alsook heeft deze instructieregel een belemmering voor eventuele verkoop van het perceel in de toekomst waarbij tevens waardevermindering te verwachten is.	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
10, 12	Het belang is erin gelegen dat deze regeling beperkingen voor het woongenot met zich meebrengen en grote invloed zal hebben op de waarde van onze woning. Door deze instructieregel zullen o.a. deze twee componenten in de toekomst onevenredig worden beïnvloed.	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
11	Het is een beperking voorgenomen uitbreiding van het net overgenomen agrarische bedrijf, het bouwen van nieuw hallen en het voorzetten van onze Tulpenpluktuin. Een prachtige voorjaarsactiviteit die ieder jaar duizenden bezoekers en toeristen trekt die in een halve hectare tulpen mogen rond lopen, eigene tulpen	Deze activiteiten zijn mogelijk zolang het aantal personen beneden de grens van 500 personen per km² blijft. Indien dit aantal wordt overschreden, zal nader moeten worden bezien hoe dit zich verhoudt tot de activiteiten van het testcentrum. Daarbij kan worden gedacht aan het maken van afspraken over welke activiteiten	Nee.

	plukken en genieten van het prachtige en rustige polderlandschap. Hier in willen indieners graag doorgroeien. deze instructieregel in de toekomst onevenredig kan worden beperkt.	wanneer plaatsvinden en met welke aandachtspunten daarbij rekening moet worden gehouden, zoals de mogelijkheid om activiteiten in tijd te kunnen scheiden. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	
14	Indiener woont met het gezin (vrouw en 2 kinderen) in het gebied waarin getest zal worden. Vanuit het voorzorgsprincipe kan niemand garanderen dat indiener hierin veilig zal zijn tijdens problemen met het vliegen van onbemande drones.	In het gebied wordt al sinds 1957 getest en geoefend en sinds 2005 is hier het dronecentrum gevestigd. Bij het testen en oefenen moeten altijd de geldende veiligheidseisen in acht worden genomen. Om deze activiteiten veilig te kunnen blijven uitvoeren en de mogelijkheden voor testen en oefenen te behouden, zijn regels in de verordening opgenomen.	Nee.
14	Indiener heeft een akkerbouwbedrijf. De technologische ontwikkelingen gaan heel hard waardoor er kansen liggen om met nieuwe sensoren sneller en beter ziektes en plagen te detecteren. Dit gebeurt nu en zal gaan gebeuren met veel kleinere drones dan die getest zullen worden. Ik ben bang dat het testen van de grote drones mij zullen beperken in het gebruik van landbouwkundige drones en zo mijn bedrijfsactiviteiten in het gevaar brengen en vooruitgang zullen tegenhouden. Daarnaast weet indiener nog niet welke landbouwkundige activiteiten verder op het pad zullen komen aangezien hij nog een jonge ondernemer is. Indiener is bang dat hij door deze instructieregel in de toekomst onevenredig kan worden beperkt en wil niet dat deze kansen op activiteiten beperkt worden. Bijvoorbeeld het bouwen van schuren, graanopslag of wat dan ook.	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
15	Het belang van indiener is erin gelegen dat het gebruik en de beperking voorgenomen uitbreiding door deze instructieregel in de toekomst onevenredig kan worden beperkt. Indiener is actief in de landbouw. Hierbij word veel gebruik gemaakt	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.

	van drones etc. En dat zal in de toekomst alleen maar meer worden. Wij kunnen niet nog meer beperkt worden op het gebruik van drones, dit zal de ontwikkeling er van stil leggen. Daarnaast is indiener vooruitstrevend en hard aan het ontwikkelen. Het kan niet zijn dat onze ontwikkelingen beperkt worden door dit ontwerp.		
16	Indiener heeft een melkveebedrijf, het belang is erin gelegen dat uitbreiding van het bedrijf, bijvoorbeeld door het toevoegen van een boerderijwinkel, boerderijcamping, recreatieve boerderij-activiteiten, een groepsaccomodatie / vergaderlocatie of een boerderij-terras aan onze bedrijfsactiviteiten in de toekomst niet wordt beperkt. Indiener is een jonge opvolger (26 jaar) van het bedrijf en ziet juist kansen in het toevoegen van recreatie (doormiddel van zojuist genoemde opties) aan het bedrijf. Zonder toevoeging van recreatie aan het bedrijf is bedrijfsovername onhaalbaar. Kraggenburg en het voorsterbos zijn een recreatief gebied, recreatie zou dan ook niet beperkt mogen worden.	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
19	Het belang van indiener is er in gelegen dat het bedrijf in de toekomst mee gaat doen aan pressielandbouw en dit nu wordt beperkt door het niet kunnen vliegen met drones met daarin takenkaarten worden gemaakt, waardoor wij beter en preciezer kunnen strooien en spuiten ten behoeve van mijn landbouw producten, door deze instructieregel in de toekomst onevenredig kan worden beperkt.	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
20	De recreatieparken bevinden zich in het gebied, het belang is erin gelegen dat de belangen van de gasten en de bedrijven door deze instructieregel in de toekomst onevenredig kunnen worden beperkt. Zowel qua huidige bestemming als recreatie als toekomstige plannen binnen het Bestemmingsplan.	Zolang het aantal personen beneden de grens van 500 personen per km² blijven dergelijke activiteiten mogelijk. Indien dit aantal wordt overschreden, zal nader moeten worden bezien hoe dit zich verhoudt tot de activiteiten van het testcentrum. Daarbij kan worden gedacht aan het maken van afspraken over welke activiteiten	Nee.

		wanneer plaatsvinden en met welke aandachtspunten daarbij rekening moet worden gehouden, zoals de mogelijkheid om activiteiten in tijd te kunnen scheiden. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	
20	Indiener maakt zich zorgen over de veiligheid en is benieuwd in hoeverre het testen van drones rondom/over een recreatiegebied een verstandige keuze is. Gedurende een groot deel van het jaar overschrijden de bezoekersaantallen op ons terrein de parameters zoals vastgesteld in de SORA 2.5-methodiek voor drone-operaties. Daarnaast is er regelmatig sprake van menigten, wat beperkingen met zich meebrengt voor het testen in het luchtruim. Gezien de ligging van Camping de Voorst binnen de bufferzone van het NLR, uiten wij onze zorgen over de veiligheid en de uitvoerbaarheid van dergelijke activiteiten boven een actief recreatiegebied.	In het gebied wordt al sinds 1957 getest en geoefend en sinds 2005 is hier het dronecentrum gevestigd. Bij het testen en oefenen moeten altijd de geldende veiligheidseisen in acht worden genomen. De regeling in de verordening laat onverlet dat het Rijk hiervoor luchtruim heeft aangewezen. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
24	Het belang van indiener is erin gelegen dat de bedrijfsactiviteiten zoals de boerderijwinkel en fruitplukdagen, het ontvangen van consumenten inde boomgaard en andere bedrijfsactiviteiten nu en in de toekomst onevenredig kan worden beperkt.	Zolang het aantal personen beneden de grens van 500 personen per km² blijven dergelijke activiteiten mogelijk. Indien dit aantal wordt overschreden, zal nader moeten worden bezien hoe dit zich verhoudt tot de activiteiten van het testcentrum. Daarbij kan worden gedacht aan het maken van afspraken over welke activiteiten wanneer plaatsvinden en met welke aandachtspunten daarbij rekening moet worden gehouden, zoals de mogelijkheid om activiteiten in tijd te kunnen scheiden. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
27	Het belang van indiener is erin dat het sportbedrijf op locatie Netl zijn activiteiten, waaronder sportlessen en trainingen, kan blijven uitvoeren en	Zolang het aantal personen beneden de grens van 500 personen per km² blijven dergelijke activiteiten mogelijk. Indien dit aantal wordt overschreden, zal nader moeten worden bezien	Nee.

	zich in de toekomst kan blijven ontwikkelen, zonder belemmeringen door deze instructieregel.	hoe dit zich verhoudt tot de activiteiten van het testcentrum. Daarbij kan worden gedacht aan het maken van afspraken over welke activiteiten wanneer plaatsvinden en met welke aandachtspunten daarbij rekening moet worden gehouden, zoals de mogelijkheid om activiteiten in tijd te kunnen scheiden. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	
28	Het belang van indiener is erin gelegen dat het landbouwbedrijf door dit ingrijpende voornemen bedrijfsmatig op de percelen gelegen in het werkingsgebied luchtruim niet meer kunnen uitbreiden doormiddel van het bouwen van een opslag voor onze agrarische producten en ten alle tijden onze gewassen niet kunnen monitoren t.b.v. ziekte bestrijding doormiddel van het maken van taakkaarten gemaakt door drones welke door deze instructieregel in de toekomst onevenredig kan worden beperkt.	De provincie heeft met de instructieregels voor het luchtruim duidelijk gemaakt dat het door het Rijk aangewezen luchtruim aanwezig is en welke prioriteit aan het belang van dit luchtruim wordt toegekend. Daarmee is niet op voorhand uitgesloten dat uitbreiding, bebouwing of ander gebruik mogelijk is. Wel wordt hiermee inzichtelijk gemaakt dat hieraan grenzen kunnen zijn verbonden. Deze grenzen hangen samen met het voldoende veilig kunnen uitvoeren van tests en oefeningen met drones. Dit betekent concreet dat activiteiten er niet toe mogen leiden dat zich gemiddeld meer dan 500 personen per km² bevinden in het gebied onder het luchtruim. Indien met deze randvoorwaarde rekening wordt gehouden, blijft uitbreiding, bebouwing of ander gebruik mogelijk. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 37	Het nut en de noodzaak van de regeling is niet, dan wel onvoldoende onderbouwd. Er is sprake van strijd met de artikelen 2.22 en 2.23 van de Omgevingswet (waarin de grondslagen voor de instructieregel zijn opgenomen) en de regeling is bovendien in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (in het bijzonder met het motiverings-, evenredigheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel).	De noodzaak bleek wel uit de plannen voor Netl. Gelet op artikelen 2.22 en 2.23 kunnen Provinciale Staten voor zaken die van provinciaal belang zijn instructieregels stellen. Omdat een instructiebesluit niet bedoeld is voor herhaalde toepassing, is opname van een regeling in de verordening de geëigende weg, in navolging van het voorbereidingsbesluit.	Nee.

	Indiener verzoek uw college daarom af te zien van het opnemen van voornoemde instructieregels in de Omgevingsverordening provincie Flevoland.	Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	
2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 37	Er ontbreekt een beoordelingskader om te bepalen wanneer wel/niet sprake is van een(eventuele) belemmering voor het vliegen en testen van drones in het luchtruim. Deze open norm is rechtsonzeker en heeft in potentie een onevenredig grote impact op de (toekomstige) bouw- en gebruiksmogelijkheden van mijn/onze perce(e)l(en).	Het gaat hier om een testcentrum voor experimentele luchtvaartuigen. Eerst was daar helemaal geen regelgeving voor. Regelgeving volgt in feite de ontwikkelingen. Sora 2.5 heeft nu wat meer geconcretiseerd, maar ook dat behoeft nadere duiding. Daarom wordt hier gewerkt met expert judgement. Dat wordt gezien het nationale belang van het testcentrum dat uniek is in Nederland als passend geacht. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
5	Aan de gemeente Noordoostpolder is de instructie gegeven om geen regels op te nemen in het omgevingsplan die het testen van of het oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen binnen het werkingsgebied Luchtruim voor testen van of oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen onevenredig belemmeren. Echter al deze partijen zijn van groot economisch belang voor de Noordoostpolder. De indiener vraagt zich af of onderlinge afstemming, tussen de gebruikers van het genoemde luchtruim en de ondernemers in het bewuste gebied, niet mogelijk is, mochten elkaars activiteiten elkaar incidenteel overlappen.	Er is onderscheid in de zwaarte die aan ontwikkelingen wordt gehecht. Het belang van het testcentrum acht de provincie van provinciaal belang. Het testcentrum is uniek in Nederland en van nationaal belang voor de veiligheid. Daarom weegt het belang van het testcentrum zwaar, zwaarder dan andere economische ontwikkelingen in het gebied. Het maken van afspraken is een mogelijkheid waarmee geborgd kan worden dat een initiatief niet onevenredig het testen en oefenen belemmerd.	Nee.
2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 37	Indiener vermeldt dat hij [of LTO Noord] een verzoek om nadeelcompensatie zal indienen, indien u besluit de Ontwerp Tweede Herziening Omgevingsverordening Provincie Flevoland ongewijzigd vast te stellen. De gevolgtrekking daarvan – de wijziging van het omgevingsplan door de gemeente – zal immers leiden tot aanzienlijk nadeel vanwege de beperking van de bouw- en gebruiksmogelijkheden van mijn eigendommen in het gebied dat door de instructieregel wordt getroffen.	De provincie heeft met de instructieregels voor het luchtruim duidelijk gemaakt dat het door het Rijk aangewezen luchtruim aanwezig is en welke prioriteit aan het belang van dit luchtruim wordt toegekend. Daarmee is niet op voorhand uitgesloten dat uitbreiding, bebouwing of ander gebruik mogelijk is. De grondslag voor nadeelcompensatie zien wij derhalve niet. Wel wordt hiermee inzichtelijk gemaakt dat hieraan grenzen kunnen zijn verbonden. Deze grenzen hangen samen met het voldoende veilig kunnen	Nee.

		uitvoeren van tests en oefeningen met drones. Dit betekent concreet dat activiteiten er niet toe mogen leiden dat zich gemiddeld meer dan 500 personen per km² bevinden in het gebied onder het luchtruim. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	
8	Tevens maakt indiener zich zorgen om de leefbaarheid van het betreffende gebied; Netl, Camping De Voorst, Buitengewoon De Voorst en het Proeflab zijn fantastische voorbeelden van bedrijven die de gemeente Noordoostpolder aantrekkelijk maken en worden door deze instructieregel belemmerd in hun bedrijfsvoering en toekomstplannen. Hierdoor zullen de bedrijven hun bedrijfsvoering mogelijk niet rendabel kunnen houden en verdwijnen, iets wat het woongenot zal doen afnemen.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
8	Bovenal maakt indiener zich in algemeenheid zorgen, om de veiligheid danwel gevoel van veiligheid met betrekking tot het vliegen met drones, als oefen en testruimte, boven het perceel. Het principe van 'testen' impliceert dat er mogelijk fouten door de piloot danwel technische fouten aan de drone kunnen voordoen waarbij de desbetreffende drone dus op het erf stort!	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
17	Souman Agro B.V. is een volwaardig agrarisch handelsbedrijf met een structureel belang bij het kunnen ontwikkelen, aanpassen en verbreden van haar bedrijfsvoering. De voorgestelde instructieregel leidt ertoe dat deze ontwikkelruimte feitelijk op voorhand en zonder concreet toetsingskader wordt ingeperkt, enkel ter bescherming van toekomstige drone-activiteiten.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
17	De regeling is naar onze mening onaanvaardbaar en juridisch gebrekkig, om de volgende redenen: 1. Onevenredige beperking van bestaande rechten en ontwikkelruimte	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.

	De instructieregel legt een generieke en verstrekkende beperking op aan bestaande bedrijven binnen een groot gebied. Hierdoor worden niet alleen concrete uitbreidingsplannen, maar ook toekomstige bedrijfsontwikkelingen onmogelijk gemaakt. Dit raakt direct de economische continuïteit en toekomstbestendigheid van ons bedrijf.		
17	2. Ontbreken van een concreet en objectief toetsingskader De gehanteerde norm (“een mogelijke belemmering voor dronevluchten”) is vaag en niet objectief bepaalbaar. Hierdoor ontstaat rechtsonzekerheid en willekeur bij de beoordeling van vergunningaanvragen. Voor ondernemers is het onder deze omstandigheden feitelijk onmogelijk om investeringsbeslissingen verantwoord te nemen.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
17	3. Onvoldoende motivering en onderbouwing Het nut en de noodzaak van deze vergaande beperking zijn onvoldoende aangetoond. Niet inzichtelijk is waarom bestaande en toekomstige economische activiteiten van lokale bedrijven ondergeschikt worden gemaakt aan experimentele en uitbreidende drone-activiteiten. Een deugdelijke belangenafweging ontbreekt.	Het nut en de noodzaak zijn meer dan voldoende aangetoond en gemotiveerd. Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
17	4. Schending van beginselen van behoorlijk bestuur De regeling is in strijd met: • het motiveringsbeginsel (gebrek aan onderbouwing), • het zorgvuldigheidsbeginsel (belangen van bestaande bedrijven onvoldoende meegewogen), • het evenredigheidsbeginsel (onevenredige impact ten opzichte van het doel).	Wij delen uw stellingname niet. Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
17	5. Disproportionele economische gevolgen De voorgestelde regeling beperkt niet alleen onze gebruiksmogelijkheden, maar heeft tevens een waardedrukkend effect op onze gronden en	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.

	bedrijfsvoering. Dit vormt een directe aantasting van ons economisch belang.		
17, 44	Daarnaast constateren wij dat de provincie met deze regeling feitelijk een voorkeurspositie creëert voor één specifieke sector (drone-activiteiten), ten koste van bestaande agrarische ondernemingen en het landelijke gebied. Dit achten wij onwenselijk en onrechtvaardig.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
17	Gelet op het bovenstaande is de voorgestelde instructieregel in strijd met de artikelen 2.22 en 2.23 van de Omgevingswet en juridisch niet houdbaar in de huidige vorm. Wij verzoeken u dan ook nadrukkelijk: • af te zien van opname van artikel 18.3 in de Omgevingsverordening, dan wel; • de regeling zodanig aan te passen dat bestaande bedrijven, waaronder Souman Agro B.V., niet in hun ontwikkelruimte worden beperkt zonder concreet, objectief en toetsbaar kader.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
17	Indien de regeling desondanks (ongewijzigd) wordt vastgesteld, behouden wij ons uitdrukkelijk alle rechten voor, waaronder het indienen van een verzoek tot nadeelcompensatie en het aanwenden van verdere rechtsmiddelen.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
31	1) De grens moet op veilige afstand van het dorp gelegd worden. Indiener begrijpt uit de stukken dat er binnen het aangegeven werkingsgebied 'Luchtruim voor testen van of oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen' gevaar ontstaat voor ongelukken en zelfs het neerstorten van (on)bemande luchtvaartuigen en dat daarvoor beperkingen gaan gelden voor gebouwen en activiteiten in dit gebied. Indiener vindt het onverantwoord dat de grens van dit gevaarlijke gebied pal langs de grens van de bebouwde kom van Kraggenburg ligt. Deze moet tot op een veilige afstand opgeschoven worden.	Het Rijk is verantwoordelijk voor het aanwijzen van het luchtruim. De provincie attendeert op het bestaan ervan en het grote belang dat zij hecht aan het testcentrum. Het testcentrum past voor de veiligheid de best beschikbare kennis en technieken toe, waarbij minimaal voldaan moet worden aan SORA 2.5. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.

31	2) De industrieterreinen moeten buiten het werkingsgebied gehouden worden. Ook vindt indiener dat de bestaande industriegebieden en geplande uitbreiding van het industriegebied op de kavel van dhr. Vink aan de Zuiderringweg buiten het gebied gehouden moet worden. Zodoende is daar geen gevaar en geen beperkingen voor gebouwen en activiteiten.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
31	3) De wegen en de erven langs de buitengrenzen moeten buiten het werkingsgebied liggen. Tot slot wil indiener dat de grens aan de buitenwegen Zuiderringweg, Neushoornweg, Mammoetweg en de Steenwijkerweg verlegd wordt. Nu staan de grenzen van het gebied aan de buitenzijde van deze wegen getekend terwijl dit beter aan de binnenzijde achter de erfgrens geplaatst kan worden. Zodoende hebben deze bedrijven geen beperkingen en lopen minder gevaar terwijl het maar een kleine oppervlakte uitmaakt voor het totale oefengebied. Indiener is van mening dat met bovengenoemde voorstellen een gevoel van onveiligheid, veel administratieve overlast voor vergunningen en belemmeringen voor nieuwe ontwikkelingen kunnen voorkomen.	Het luchtruim is door het Rijk aangewezen. Daarbinnen kan er gevlogen worden waarbij de veiligheidsregels in acht worden genomen. Ontwikkelingen buiten het luchtruim hebben al een beperkende invloed op het gebruik van het luchtruim. Het provinciaal belang ligt erin dat er volgende test en oefenruimte moet blijven. Daarom houdt de provincie vast aan het luchtruim dat het Rijk heeft aangewezen. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
32	Indiener spreekt de ernstige zorgen en bezwaren uit tegen de voorgestelde regels voor het behoud van test- en oefenruimte voor (on)bemande luchtvaartuigen rondom het MITC. De voorgestelde regeling leidt tot directe en aantoonbare schade voor recreatieondernemers in Flevoland. Indiener is van mening dat de voorgestelde instructieregels disproportioneel zijn, dat de economische en maatschappelijke gevolgen onvoldoende zijn meegewogen en dat de regeling leidt tot onnodige en vermijdbare schade. Daarmee wordt een onjuiste bestuurlijke afweging gemaakt.	De provincie heeft met de instructieregels voor het luchtruim duidelijk gemaakt dat het door het Rijk aangewezen luchtruim aanwezig is en welke prioriteit aan het belang van dit luchtruim wordt toegekend. Daarmee is niet op voorhand uitgesloten dat uitbreiding, bebouwing of ander gebruik mogelijk is. Wij delen de ernstige zorgen en bezwaren van de indiener dan ook niet. Wel wordt hiermee inzichtelijk gemaakt dat hieraan grenzen kunnen zijn verbonden. Deze grenzen hangen samen met het voldoende veilig kunnen uitvoeren van tests en oefeningen met drones. Dit betekent concreet dat activiteiten er niet toe	Nee.

	Indiener spreekt zich daarom uitdrukkelijk uit tegen deze regeling. Indiener verzoekt Gedeputeerde Staten om de voorgestelde instructieregels in hoofdstuk 18 van de Omgevingsverordening niet vast te stellen en deze volledig te schrappen. Indien dit niet gebeurt, ontstaat een situatie waarin ondernemers structureel worden beperkt, economische ontwikkeling wordt geremd en schade voor bedrijven onvermijdelijk is.	mogen leiden dat zich gemiddeld meer dan 500 personen per km² bevinden in het gebied onder het luchtruim. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	
32	De provincie kiest met deze herziening feitelijk voor één dominant belang, namelijk het faciliteren van test- en oefenruimte voor luchtvaart, en schuift daarmee andere provinciale belangen, waaronder recreatie en toerisme, naar de achtergrond. Dit is niet in lijn met de Omgevingswet, die juist vraagt om een integrale en evenwichtige afweging van functies in de fysieke leefomgeving.	In het kader van het op juiste wijze laten meewegen van het belang van het testen en oefenen, is juist deze regeling opgenomen.	Nee.
32	De voorgestelde instructieregels hebben in de praktijk door het eerdere genomen voorbereidingsbesluit nu al een zeer verstrekkend effect voor het toeristisch recreatief bedrijfsleven dat in de omgeving van het MITC is gevestigd. Bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden worden bij deze bedrijven feitelijk bevroren, terwijl nieuwe initiatieven afhankelijk worden van provinciale toestemming. Hierdoor wordt de ontwikkelruimte van ondernemers structureel ingeperkt en komt een groot deel van het gebied feitelijk op slotte staan voor recreatieve ontwikkeling. De gevolgen voor deze ondernemers zijn concreet en ingrijpend. Investeringen worden uitgesteld of afgeblazen, bestaande plannen verliezen hun uitvoerbaarheid en bedrijven worden geconfronteerd met waardedaling van hun bezit.	Dit is niet geheel juist. Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.

	Daarnaast komt de financierbaarheid van projecten onder drukte staan. Dit leidt tot directe en aantoonbare economische schade voor ondernemers in de regio.		
32	De provincie onderbouwt onvoldoende waarom deze ingrijpende en generieke beperking noodzakelijk is. Onduidelijk blijft in welke mate en op welke locaties het luchtruim daadwerkelijk wordt gebruikt en welke concrete beperkingen nu al aanwezig zijn van bestaande recreatieve functies. Onduidelijk is ook welke voorgenomen recreatieve functies in kaart zijn gebracht en welke mogelijke beperkingen daardoor optreden, als daarvan al sprake zou zijn. Onduidelijk is met welke beperkingen het luchtruim gewoon bruikbaar is en met welke beperkingen het luchtruim beperkt zou worden en wanneer het gebruik van het luchtruim onevenredig beperkt zou worden. Evenmin wordt inzichtelijk gemaakt waarom maatwerk niet volstaat, welk concreet probleem met deze regeling wordt opgelost en hoe wordt getoetst of een ontwikkeling een mogelijke beperking oplevert en wanneer die beperking als 'onevenredig' kwalificeert.	Het nut en de noodzaak zijn meer dan voldoende aangetoond en gemotiveerd. Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
32	De provincie Flevoland heeft jarenlang actief gestuurd op de groei van recreatie en toerisme, de ontwikkeling van onderscheidende recreatieve gebieden en de versterking van de regionale economie via vrijetijdsbesteding. Ondernemers hebben hierop geanticipeerd en fors geïnvesteerd. Recreatie en toerisme vormen een dragende economische sector in Flevoland, met groei in banen en vestigingen, toenemende bezoekersstromen en een grote betekenis voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de regio. Door deze sector te beperken, schaadt de provincie	De provincie staat voor een sterke economische sector, waaronder ook recreatie en toerisme. Dat staat los van de belangenafweging die heeft geleid tot het op deze wijze beschermen van het provinciale (en nationale) (veiligheids)belang van het MITC. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.

	niet alleen individuele ondernemers, maar ook de bredere regionale economie. De provincie creëert hiermee een situatie waarin ondernemers eerst worden gestimuleerd om te investeren en vervolgens worden geconfronteerd met regels die deze investeringen ondermijnen. Dit tast het vertrouwen in de overheid fundamenteel aan.		
32	Daarnaast vindt indiener het onbegrijpelijk en onwenselijk dat er een gesloten luchtruim om te testen met experimentele (on)bemande luchtvaartuigen ligt boven een bestaand en intensief gebruikt recreatiegebied. Uit de eigen stukken van het NLR blijkt dat bij deze activiteiten niet kan worden uitgesloten dat er iets misgaat, met mogelijk ernstige gevolgen bij een crash of incident. Tegelijkertijd staat vast dat deze vluchten volgens de geldende kaders alleen zijn toegestaan boven dunbevolkt gebied en niet boven groepen mensen. Recreatiegebieden voldoen hier per definitie niet aan: zij worden continu en onvoorspelbaar gebruikt door recreanten, variërend van individuele bezoekers tot groepen zoals schoolklassen en sporters. Deze aanwezigheid laat zich niet vooraf reguleren of uitsluiten. Dit betekent dat de veiligheid in de praktijk niet structureel kan worden geborgd. Het is daarom niet verdedigbaar om deze vorm van experimenteel luchtverkeer te combineren met een gebied dat juist bedoeld is voor verblijf, ontspanning en veiligheid van bezoekers.	Het Rijk heeft het luchtruim aangewezen. De regeling in de verordening maakt dat niet anders, net zoals de verordening de regels met betrekking tot veilig vliegen onverlet laat. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
33	Indiener geeft aan het belangrijk te vinden dat bij (toekomstige) defensieactiviteiten (Lelystad Airport, Zeewolde en bij het Ketelmeer) de instructies die worden opgelegd ook bescherming bieden aan natuur en milieu, in plaats van enkel	De beschermingsregels voor het testcentrum laten de beschermingsregels voor onder andere natuur en milieu onverlet.	Nee.

	aan het behoud van test- en oefenruimte voor (on)bemande luchtvaartuigen bij het MITC.		
34	Natuurmonumenten geeft aan dat deze regels vergaande gevolgen heeft als het gaat voor het Voorsterbos en daarbij behorende rijksmonument Waterloopbos. Het zorgt voor een ruimtelijke beperking in de mogelijkheden voor gezonde bedrijfsvoering. De regels staan op gespannen voet met de investeringen van indiener aan het versterken van natuurwaarden, erfgoed, cultuurhistorie en belevingswaarde.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
34	In 2015 is door de Rijksoverheid de waarde van het gebied erkend met het predicaat van Rijksmonument. Hiervoor is onder andere samen met de provincie de Ontwikkelagenda Waardevol Waterloopbos opgesteld. Natuurmonumenten is druk met de uitvoering hiervan en ziet de regels in dit hoofdstuk als een grote bedreiging voor de verdere ontwikkeling van het gebied.	De bescherming van het testcentrum staat de monumentale status niet in de weg. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
34	Natuurmonumenten stelt dat aanwezige bezoekers last ervaren van luchtvaartuigen en dit een negatieve invloed heeft op hun beleving. Door de komst van deze luchtruimzone kunnen bewoners geen boswandelingen in stilte meer kunnen maken.	De regeling in de verordening leidt niet tot ander gebruik van het testcentrum. Het biedt wel de bescherming dat het testcentrum kan blijven bestaan.	Nee.
34	Laagvliegende luchtvoertuigen hebben een verstorende werking op de aanwezige fauna en ecologische waarde.	De beschermingsregels voor het testcentrum laten de beschermingsregels voor onder andere natuur en milieu onverlet.	Nee.
34	Natuurmonumenten merkt dat de overheid haar bij elke ontwikkeling doorverwijst naar het NLR, wat niet werkzaam is. Er wordt gevraagd om heldere regels die ruimte bieden aan zowel NLR als de ontwikkeling van de gebieden van Natuurmonumenten. Daarbij wordt verzocht de zone niet in werking te laten treden zonder zorgvuldig proces met indiener, NLR en omgeving.	Nee, de provincie verwijst door naar de luchtruimbeheerder: het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat tezamen met Defensie. Voor nadere reactie wordt verwezen naar de gethematiseerde uiteenzetting onder deze tabel.	Nee.
37	Indiener stelt dat de instructieregel van artikel 18.3 te generiek is verwoord. Er zijn veel onduidelijkheden met betrekking tot de	Wij delen deze constatering niet en nemen deze voor kennisgeving aan.	Nee.

	instructieregels. Het is dan ook weinig zorgvuldig opgesteld en daardoor juridisch onjuist.		
37	Indiener vraagt hoe straks een toetsing wordt uitgevoerd aan welke functie wel of niet deze activiteiten kunnen beperken? En hoe wordt er omgegaan met de openbare weg/bossen? Aan welke criteria moet een (nieuw) plan gaan voldoen om wel door deze toetsing heen te komen? Op voorhand kan niet langer ingeschat worden onder welke voorwaarden een nieuwe bestemming mogelijk is. Lopende trajecten worden hierdoor geraakt. Vermoedelijk zal de aanwijzing van de provincie als zijnde adviseur hier (achteraf!!) meer duidelijkheid over geven. Op meerdere percelen van indiener zijn reeds omgevingsplanwijzingen/omgevingsvergunningen gestart. Hierbij zijn vele aspecten reeds getoetst, maar uiteraard nog niet aan de nieuwe regels. Voor minimaal 1 van deze percelen betekent deze toetsing dat het plan er wellicht niet kan komen.	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel, waar ook ingegaan wordt op het beoordelingskader.	Nee.
37	Hoe worden de aanwezige aantallen personen bepaald? De norm van 500 personen per km2 is onduidelijk. Het MITC heeft zelf plannen voor een forse campus en er zijn een heleboel medewerkers aanwezig op werkdagen. Tellen deze personen ook al mee in de 500 personen per km2?	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel, waar ook ingegaan wordt op het beoordelingskader.	Nee.
37	Indiener vraagt of er voor recreatieve voorzieningen wellicht meer ruimte is dan voor permanent bewoonde voorzieningen? Immers: het MITC test de luchtvaartuigen doordeweeks en overdag, recreatie is vooral in de avonden/weekenden (vakanties uitgezonderd).	Het is vooral van belang dat daarover afspraken worden gemaakt. Zie ook de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
37	De instructieregel maakt een uitzondering voor bestaande activiteiten met uitzondering van tijdelijke activiteiten, en voor veranderingen aan bestaande functies en activiteiten kan alleen	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.

	worden meegewerkt indien de beperking op de onbemande luchtvaartuigen wordt verkleind. Indiener kan zich hier in het geheel niet mee verenigen. Ten behoeve van een succesvolle onderneming zullen er op zijn tijd wijzigingen moeten zijn om de bestaande activiteiten economisch rendabel te kunnen uitvoeren en de marktpositie te behouden of versterken. Indiener wordt in de gebruiksmoge-lijkheden beperkt, dit gaat ten koste van de marktwaarde van de percelen van indiener. Indien deze regel doorgezet wordt is hier sprake van aanzienlijke economische planschade.		
37	Indiener mist in de instructieregel overgangsrecht voor lopende procedures en bestaand gebruik. Indien bij een nieuwe functie in basis het aantal personen dat gelijktijdig aanwezig kan zijn niet verslechterd (lees: aantal personen blijft gelijk of neemt af) dan moet dit zondermeer mogelijk zijn. De bestaande gebruiksmogelijkheden van perceeleigenaren moeten worden beschermd.	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
39	Gemeente Noordoostpolder mist een duiding van de term 'beperking'. Dit is niet werkbaar en geeft ruimte voor subjectiviteit.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
39	De gemeente constateert dat de provincie al kiest om regels op te nemen in de omgevingsverordening, terwijl er nog geen uitspraak is van de op 9 juni 2026 geplande zitting bij de Raad van State.	Ten tijde van het opstellen van de ontwerpherziening was de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State nog niet beschikbaar. Inmiddels heeft de Afdeling op 9 september 2026 uitspraak gedaan. De uitkomsten daarvan zijn betrokken bij de definitieve vaststelling van de herziening, de antwoordnota en de instructieregels.	Nee.
39	De gemeente geeft aan dat een mogelijke aanspraak op nadeelcompensatie van ondernemers en inwoners na verwerking van de regels in het omgevingsplan, één-op-één doorgelegd zullen worden naar de provincie.	Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.	Nee.
41	Indiener schetst de achtergrond van de zaak rondom recreatiepark Netl, de Wildste Tuin	Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.	Nee.

	("Netl"). Indiener noemt de voorgenomen uitbreiding van Netl en het ontwerp van het gemeentelijke bestemmingsplan "Landelijk gebied, Leemringweg 19-21 te Kraggenburg (NETL)" uit december 2023, het provinciale instructiebesluit van 28 maart 2025, de vaststelling van het bestemmingsplan op 31 maart 2025, het provinciale voorbereidingsbesluit van 14 mei 2025.		
41	Indiener is van mening dat er sprake is van strijd met subsidiariteitsvereiste. Daarbij vraagt indiener zich af of er ten aanzien van een door de nationale overheid aangewezen luchtruim wel sprake is van een provinciaal belang, en niet van een zuiver nationaal belang waardoor (uitsluitend) het Rijk bevoegd is om regels te stellen over de wijze van uitoefening van taken en bevoegdheden door de gemeente Noordoostpolder.	De provincie heeft vrijheid in het benoemen van haar provinciaal belang. De wetgever heeft dit ook niet willen beperken. Het testcentrum is van provinciaal belang verklaard. De provincie kan haar instrumentarium inzetten voor het beschermen van haar provinciaal belang. Voor een nadere reactie verwijzen wij naar de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
41	Indiener is van mening dat er sprake is van strijd met het proportionaliteitsbeginsel. De regels hebben tot gevolg dat: (i) alle huidige bouw- en gebruiksmogelijkheden uit het geldende omgevingsplan zijn 'bevroren', en (ii) voor de bouw van elk bouwwerk en elke wijziging van het gebruik van gronden en bouwwerken vooraf toestemming van uw college benodigd is, ook al past dit bouwwerk en/of het gewijzigde gebruik in het huidige, vigerende omgevingsplan, en (iii) bij elke wijziging van het omgevingsplan en/of verlening van een omgevingsvergunning voor een (buitenplanse) omgevingsplanactiviteit vooraf toestemming van uw college zal moeten worden verkregen.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
41	Indiener vindt dat het volstrekt onduidelijk is wanneer sprake is van een activiteit 'die het testen met bemande luchtvaartuigen en onbemande luchtvaartuigen kunnen beperken'. Zowel voor de gemeente als een initiatiefnemer zal dus volstrekt	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel, waar ook ingegaan wordt op het beoordelingskader.	Nee.

	onduidelijk zijn aan welke eisen de ingediende aanvraag omgevingsvergunning en of de ingediende aanvraag vergunning kan worden verleend. Dit is een ernstige mate van inbreuk op het huidige planologische regime en staat niet in verhouding tot de met de instructieregels te dienen doelen. Gelet hierop is ook op dit punt sprake van strijd met artikel 2.3 Ow		
41	De instructieregels zijn volgens indiener in strijd met artikel 2.2 lid 3 Ow. Dit artikellid beoogt het principe van de 'minst belastende interventie' tot uitdrukking te brengen. Dit beginsel impliceert dat in instructieregels zo veel mogelijk met open normen wordt gewerkt, zodat de gemeente ruimte wordt geboden bij de uitvoering van die regels (zie ook *Kamerstukken II* 2014-2015, nr. 33962, nr. 35). Met de voorgenomen instructieregels worden echter – als gezegd – alle huidige bouw- en gebruiksmogelijkheden uit het geldende omgevingsplan bevroren en is steeds vooraf toestemming van uw college vereist. Gelet hierop heeft de gemeente Noordoostpolder geen enkele (afwegings)ruimte om bij de toepassing van de instructieregel een eigen, nadere afweging te maken. Dit terwijl de gemeente prima in staat is deze afweging zelfstandig uit te voeren: zij is (het beste) op de hoogte van de planologische bouw- en gebruiksmogelijkheden op de betreffende locatie en zij kan op basis van de regelgeving waarnaar wordt verwezen in de Toelichting, een passende inschatting maken van de (mogelijk negatieve) gevolgen van de verlening van de aangevraagde omgevingsvergunning voor het vliegen met (ongecertificeerde) drones.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
41	Indiener meent dat dit hoofdstuk in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur is voorbereid, in bijzonder met het rechtszekerheidsbeginsel en het motivering-, evenredigheids- en zorgvuldigheidsbeginsel.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.

	Ten eerste is volgens indiener volstrekt onduidelijk wanneer sprake is van een activiteit ‘die het testen met bemande luchtvaartuigen en onbemande luchtvaartuigen kunnen beperken’, Dit maakt deze instructieregels rechtsonzeker, niet alleen voor de gemeente Noordoostpolder, maar ook voor iniatiefnemers die bouwwerken willen realiseren en/of het gebruik van gronden en/of bouwwerken willen wijzigen. Volstrekt onduidelijk is aan welke eisen de ingediende aanvraag omgevingsvergunning en of de ingediende aanvraag vergunning kan worden verleend.		
41	Ten tweede is indiener van mening dat de provincie onderzoek had moeten verrichten naar het nut en de noodzaak van de voorgenomen instructieregels of naar de gevolgen van deze regels voor de gemeente of eigenaren/initiatiefnemers binnen het werkingsgebied. Het ingrijpende/verstrekkende karakter van de instructieregels maken dat de provincie op zijn minst de mogelijke gevolgen van deze instructieregels had moeten inventariseren om deze gevolgen vervolgens af te wegen tegen tegen de met de instructieregels te dienen doelen/belangen. Indiener meent dat voor een goede belangenafweging nodig is dat duidelijk is welke delen van de door het Rijk – en nu door de provincie - aangewezen luchtruimen feitelijk door NLR kunnen en zullen worden gebruikt en in welke mate dit het geval is (aantal vluchten, te vliegen routes etc.).	Het nut en de noodzaak zijn meer dan voldoende aangetoond en gemotiveerd. Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
41	Indiener stelt dat het eerdergenoemde voorbereidingsbesluit van de provincie al tot grote schade voor grondeigenaren heeft geleid, in de vorm van een waardedaling van de grond, het staken van investeringen en ontwikkelingen en kapitaalvernietiging. Deze schade zal zich met de vaststelling van de instructieregels ‘voortzetten’. Zo ook ter hoogte van het terrein van Netl.	De regeling in de verordening eerbiedigt de legale situatie van voor 28 maart 2025. Niet valt in te zien dat het duiden van een prioritering van belangen, waarbij de bestaande situatie wordt geëerbiedigd, leidt tot waardevermindering. Met betrekking tot tijdelijke vergunningen, merken wij op dat deze worden geëerbiedigd voor de duur dat de tijdelijke vergunning geldt. Voor een	Nee.

	Indiener heeft met het oog op het -reeds vaststelde- gemeentelijke bestemmingsplan NETL al grote investeringen in de realisatie van honderden tijdelijke bouwwerken gedaan. Deze zijn in dit bestemmingsplan positief bestemd. De voorgenomen instructieregels kunnen echter een negatieve invloed hebben op deze ruimere bouw- en gebruiksmogelijkheden, met grote schadeposten tot gevolg. Indiener is zich ervan bewust dat de instructieregels niet (direct) een grondslag voor nadeelcompensatie vormen, maar meent dat dit aspect ten onrechte niet in de besluitvorming is meegewogen.	tijdelijke vergunning geldt dat deze een eindigheid kent en dat deze voorzien is. Mocht men de tijdelijke activiteit willen voortzetten, dan zal hiervoor moeten worden bezien hoe deze activiteit zich verhoudt tot het kunnen blijven testen en oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen. Als het gaat om 'weggenomen' mogelijkheden op basis van een naar onze mening niet correct afgewogen bestemmingsplan, kunnen en hoeven eventuele schadeposten onzes inziens de provincie niet te weerhouden van het beschermen van haar provinciaal belang.	
41	Tot slot meent indiener dat ten onrechte geen rekenschap is gegeven van het eigen beleid met betrekking tot recreatie en toerisme in dit gebied. Netl is gelegen in een strook, waarin verder onder meer Camping De Voorst, Buitengewoon de Voorst, Proeflab, Flectcher en Waterloopbos zijn gelegen en dat daardoor tot de belangrijkste recreatieve voorzieningen van de provincie behoort. Netl heeft mede op basis van dit beleid jarenlang geinvesteerd in het ontwikkelen van een toeristisch-recreatief gebied van formaat. Onder meer in de provinciale Omgevingsvisie wordt een groot belang gehecht aan deze functie en de meerwaarde daarvan voor Flevoland. Indiener verwijst verder naar het provinciale Beleidsplan Recreatie & Toerisme Flevoland. Daarin gaat het om het vergroten van het aantal recreanten, het verbinden van het aanbod, crossovers en slimme coalities. Indiener stelt dat dit beleid al decennialang bestaat en in eerdere beleidsdocumenten van de provincie is vastgelegd. Indiener stelt tot slot dat de provincie zich geen rekenschap heeft gegeven van het gemeentelijk beleid, onder meer de gemeentelijke Omgevingsvisie, en het belang dat daarin wordt	Er is sprake van een belangenafweging die heeft geleid tot de keuzes zoals deze zijn genomen. De provincie heeft daarin de vrijheid, mits – zoals gebeurt – gedegen gemotiveerd. Dat laat onverlet dat de provincie inderdaad (ook) een groot belang hecht aan recreatie en toerisme.	Nee.

	toegekend aan (de groei van) recreatie en toerisme.		
41	Indiener verzoekt de provincie wat betreft hoofdstuk 18 af te zien van (definitieve) vaststelling van de Omgevingsverordening, dan wel specifiek het terrein van Netl buiten het werkingsgebied van de instructieregels te laten.	Dit verzoek wordt voor kennisgeving aangenomen.	Nee.
44	LTO Noord onderkent het belang van een behoorlijke test- en oefenruimte, maar constateert dat artikel 18.3 niet expliciet borgt hoe deze zich verhoudt tot bestaande en toekomstige agrarische belangen in het gebied. Dit kan in de praktijk leiden tot een restrictieve toepassing.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
44	De regels staan op gespannen voet met de ontwikkeling van de agrarische sector. Het landelijk gebied in Flevoland wordt gekenmerkt door intensief en meervoudig ruimtegebruik. Een duurzame inrichting van het gebied vraagt om een benadering waarin functies (zowel de agrarische sector en technologische ontwikkelingen (zoals luchtvaarttoepassingen)) naast elkaar kunnen bestaan, in plaats van eenzijdige prioritering.	Wij verwijzen naar de hiervoor gegeven antwoorden en de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel.	Nee.
44	LTO Noord verzoekt artikel 18.3 zodanig aan te passen dat: expliciet geborgd wordt dat agrarische bedrijfsontwikkeling mogelijk blijft, een duidelijk en toetsbaar afwegingskader wordt opgenomen voor de beoordeling of sprake is van een beperking van het luchtruimgebruik, wordt voorzien in een evenwichtige belangenafweging en wordt verkend op welke wijze meervoudig gebruik en onderlinge afstemming tussen functies kunnen worden gefaciliteerd.	Wij verwijzen naar de gethematiseerde uiteenzetting onderaan deze tabel, waar ook ingegaan wordt op het beoordelingskader.	Nee.

Gethematiseerde uiteenzettingen met betrekking tot de instructieregels voor het MITC

1. Het provinciale belang van het MITC

Het MITC en het luchtruim om te testen en te oefenen is van provinciaal belang. Met het sluiten van een Regiodeal Noordelijk Flevoland in 2019 wordt door 5 ministeries, provincie Flevoland en de gemeenten Noordoostpolder en Urk gewerkt aan het versterken van de brede welvaart in Noordelijk Flevoland. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het Mobiliteit Infrastructuur en Test Centrum (MITC).

Op de locatie is sinds 1957 het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) gevestigd. Deze is hiernaar verhuisd om experimentele testen en onderzoeken te verrichten. In 1976 kwam daar de Duits-Nederlandse Windtunnels (DNW) bij. Sinds 2005 is hier het dronecentrum gevestigd. Met de komst van het testcentrum van de RDW en het landelijke oefen- en trainingscentrum van de Politie(academie) ontstaat een breed palet aan test- en onderzoeksfaciliteiten. Daarnaast versterken kennis- en onderwijsinstellingen Windesheim en Firda het MITC met onderzoek en talentontwikkeling.

De ontwikkeling van het Mobiliteit Infrastructuur Test Centrum (MITC) is door de provincie aangemerkt als van provinciaal belang. Het MITC is in het Omgevingsprogramma Flevoland in 2023 aangemerkt als bovenregionaal bedrijventerrein. In het ontwerp voor de Omgevingsvisie Blik op de Toekomst is het MITC aangemerkt als ‘hotspot’ dat een essentiële bijdrage levert aan de innovatieve economisch ecosystemen slimme mobiliteit en hightech. Het heeft in Noordwest-Europa een unieke positie als testlocatie voor innovatieve mobiliteitsoplossingen, waaronder het testen en oefenen met bemande en onbemande luchtvaartuigen en voertuigen.

Het NLR is een essentieel onderdeel van het MITC. Hiervoor hebben de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en Defensie -als beheerders van het luchtruim- verschillende luchtruimen aangewezen. Rondom het MITC gelden de volgende luchtruimen: EHR66, EHTSA67 en TGB NLR Testcentrum High. Testen en oefenen met –soms ook experimentele- (on)bemande luchtvaartuigen is cruciaal voor de taken van het NLR en daarmee voor het functioneren van het MITC. Het testen en oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen is daarnaast ook (inter)nationaal van belang gelet op de nationale veiligheid en de gewijzigde geopolitieke omstandigheden.

De provincie heeft vrijheid in het benoemen van haar provinciaal belang. De wetgever heeft dit ook niet willen beperken. Het MITC is van provinciaal belang verklaard. De provincie kan haar instrumentarium inzetten voor het beschermen van haar provinciaal belang. Bovendien heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 9 september 2026 uitspraak gedaan in de beroepsprocedures over het gemeentelijke bestemmingsplan voor Netl en het provinciale instructiebesluit met betrekking tot het MITC (ECLI:NL:RVS:2026:5241 resp. ECLI:NL:RVS:2026:5216). In deze uitspraken wordt bevestigd dat de bescherming van de test- en oefenruimte voor (on)bemande luchtvaartuigen nauw samenhangt met het functioneren van het MITC en het NLR Drone Centre. De Afdeling heeft daarbij onderkend dat met deze test- en oefenruimte een provinciaal belang is gemoeid. De uitspraken bevestigen daarmee dat de provincie een zelfstandig belang heeft bij de bescherming van de test- en oefenruimte rondom het MITC.

2. Nut en noodzaak inzet provinciaal instrumentarium

Activiteiten op de grond kunnen het testen en oefenen met drones beperken en daarmee het provinciaal belang van het MITC raken. Gebleken is dat de aanwezigheid van de luchtruimen/test- en oefenruimte onvoldoende bekend waren en niet (voldoende) werden meegenomen in de overwegingen en belangenafweging voor nieuwe ontwikkelingen. Om het provinciaal belang van het MITC te beschermen, past de provincie haar juridisch instrumentarium toe.

Hiervoor komen een instructiebesluit en instructieregels in de omgevingsverordening in beeld. Gelet op artikelen 2.22 en 2.23 van de Omgevingswet kunnen Provinciale Staten voor zaken die van provinciaal belang zijn instructieregels stellen. Gelet op artikel 2.33 van de Omgevingswet kan het college van Gedeputeerde Staten een instructiebesluit nemen voor zaken die van provinciaal belang zijn.

Met het stellen van instructiebesluit of instructieregels over het omgevingsplan blijft de gemeente primair aan zet ten aanzien van de inhoud daarvan. De gemeenteraad van de gemeente Noordoostpolder wilde een bestemmingsplan vaststellen waarvan duidelijk was dat deze invloed heeft op het kunnen testen en oefenen. Gelet op de benodigde spoed heeft het college van Gedeputeerde Staten daarom op 28 maart 2025 een instructiebesluit genomen. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft dit instructiebesluit bij uitspraak van 9 september 2026 vernietigd wegens juridische gebreken die verband hielden met de geschiktheid van het instrument en rechtszekerheid ervan. De Afdeling heeft echter niet geoordeeld dat bescherming van de test- en oefenruimte geen provinciaal belang zou zijn. Integendeel: uit de uitspraken volgt dat de bescherming van de test- en oefenruimte een relevante rol speelt bij het functioneren van het MITC en het NLR Drone Centre. Daarnaast geldt dat een instructiebesluit naar zijn aard bedoeld is voor een specifieke situatie en niet voor structurele regulering. Structurele borging van het provinciale belang vindt daarom plaats via instructieregels in de Omgevingsverordening, in combinatie met het door Provinciale Staten op 14 mei 2025 vastgestelde voorbereidingsbesluit met voorbeschermingsregels in het gemeentelijke omgevingsplan.

De provincie heeft hiervoor op 14 mei 2025 besloten om een voorbereidingsbesluit te nemen (zie Provinciaal Blad 2025, 8056). Dit voorbereidingsbesluit wordt uitgewerkt in instructieregels in de omgevingsverordening. De regeling in deze verordening voorziet in het opnemen van het – reeds door het Rijk - aangewezen luchtruim als attenderingsgebied. Voor activiteiten binnen dit gebied moet expliciet worden gemaakt dat die activiteiten het gebruik van het gebied voor testen en oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen niet te veel beperkt. Daarmee wordt tevens helderheid gegeven over prioriteit van belangen. Het provinciale en (inter)nationale belang voor het testen en oefenen gaat boven andere belangen.

De regels verplichten de gemeente om in het omgevingsplan een beschermingsregime op te nemen, waarbij voor nieuwe initiatieven via de provincie advies moet worden ingewonnen bij de genoemde ministeries i.v.m. de bescherming van het luchtruim. Hen wordt gevraagd na te gaan en aan te geven of de test- en oefenmogelijkheid niet onevenredig wordt geschaad.

Het is niet zo dat er niets meer kan aan bebouwing en extra functies in de omgeving van het MITC, maar het vraagt wel afstemming op het gebruik van het luchtruim. Wat er nog mogelijk is, hangt samen met het voldoende veilig kunnen uitvoeren van tests en oefeningen. In Europees verband is voor het bepalen of er nog veilig gevlogen kan worden, een handleiding (de SORA) opgesteld die moet worden toegepast. Voor de SORA is de best beschikbare kennis gebruikt. In de jongste versie van de SORA, SORA 2.5, is getracht meer kwantitatieve normen op te nemen. Gelet op die jongste versie van de SORA betekent dit dat activiteiten er niet toe mogen leiden dat zich gemiddeld meer dan 500 personen per km² bevinden in het gebied onder het luchtruim waar gevlogen wordt. Ook mag er niet gevlogen worden boven menigten (assembly of people).

De regeling in de omgevingsverordening biedt ruimte voor maatwerk. Het maken van afspraken is een mogelijkheid waarmee duidelijkheid gegeven kan worden en geborgd kan worden dat een initiatief het testen en oefenen met drones bij MITC niet onevenredig belemmerd. Als voorbeeld van een maatwerk-oplossing kunnen de afspraken tussen de zweefvliegclub en de NLR worden genoemd. Zij hebben afspraken gemaakt over de tijden waarop zij hun activiteiten uitoefenen. Eventuele maatwerkafspraken moeten wel vooraf bekend zijn om daar bij de beoordeling rekening mee te kunnen houden. Van belang is dat de afspraken aantoonbaar en kenbaar worden voor de bevoegde gezagen en de luchtruimbeheerder.

Ligging luchtruim

De regels in de verordening brengen geen wijziging in het mogelijk gebruik van het luchtruim boven het MITC. Over de aanwijzing en het gebruik van het luchtruim gaan de ministeries van I&W en Defensie. De ligging van de luchtruimen is voor de provincie een gegeven. Daarom volgt de provincie voor het werkingsgebied de buitengrens van de aangewezen luchtruimen voor zover gelegen binnen het provinciaal grondgebied.

3. Impact op functies in het gebied

De regeling in de verordening voorziet in het opnemen van reeds aangewezen luchtruim als attenderingsgebied, waarbij duidelijkheid wordt gegeven over het feit dat met het belang van testen en oefenen rekening moet worden gehouden en welke prioriteit aan het testen en oefenen wordt gehecht.

Er is onderscheid in de zwaarte die aan belangen en ontwikkelingen wordt gehecht. Het belang van het testcentrum acht de provincie van provinciaal belang. Het testcentrum is uniek in Nederland en van (inter)nationaal belang voor de veiligheid. Dat geldt zowel te water, op het land, in de lucht en in de ruimte (space). Daarom weegt het belang van het testcentrum zwaar, zwaarder dan andere (economische) belangen in het gebied.

De regels in de verordening brengen géén wijziging in het mogelijk gebruik van het luchtruim boven het MITC. Daarom heeft de regeling in de verordening geen impact op de woonomgeving, geluid geluidsoverlast, veiligheidsrisico's, privacy inbreuk of verstoring van natuur. De regeling in de omgevingsverordening laten andere (beschermings)regels, zoals die voor natuur en milieu, onverlet.

Met betrekking tot veiligheid merken wij op dat in het gebied al sinds 1957 wordt getest en geoefend met experimentele vliegtuigen en sinds 2005 is hier het dronecentrum gevestigd. Bij het testen en oefenen moeten altijd de geldende veiligheidseisen in acht worden genomen. Ook op het terrein van de NLR zullen veiligheidseisen in acht genomen moeten worden. Het verschil met het gebied buiten het terrein van de NLR is, dat de NLR op haar eigen terrein de situatie meer zelf in de hand heeft.

De instructieregels in de verordening beogen het veilig testen en oefenen met drones bij het MITC ook in de toekomst te waarborgen. Hiervoor is het nodig dat er niet te veel mensen op de grond aanwezig zijn tijdens testvluchten. De regeling zorgt ervoor dat de luchtruimbeheerders nieuwe initiatieven kunnen toetsen aan de uitgangspunten van SORA 2.5. Daarbij geldt een hoeveelheid van 500 personen/km2 in principe als norm. Bij overschrijding van deze hoeveelheid zal nader moeten worden bezien hoe dit zich verhoudt tot de activiteiten van het testcentrum. Daarbij kan worden gedacht aan het maken van afspraken over welke activiteiten wanneer plaatsvinden en met welke aandachtspunten daarbij rekening moet worden gehouden, zoals de mogelijkheid om activiteiten in tijd te kunnen scheiden.

Geconstateerd is dat de grens van het luchtruim over een deel van de bebouwde kom van Kraggenburg loopt. Het is niet aan de provincie om de grens van het luchtruim aan te passen. Gelet op de SORA mag niet met nog ongecertificeerde drones boven bestaande woonwijken en bedrijventerreinen worden gevlogen. Voor gecertificeerde drones geldt dat deze voorspelbaar zijn in hun gedrag. Het vliegen daarmee is niet beperkt tot het aangewezen luchtruim voor testen en oefenen (ter vergelijk: een auto moet ook eerst gecertificeerd zijn om de weg op te mogen).

Meer specifiek zijn er vragen gesteld over de impact op de mogelijkheden voor ontwikkeling van landbouw en recreatie. Daar wordt hierna op ingegaan.

Landbouw
Gevraagd is naar de mogelijke impact van het gebruik van het luchtruim voor testen en oefenen op het gebruik van drones in de lucht of op het land voor landbouwdoeleinden.

De regeling in de verordening maakt het niet anders dat het Rijk luchtruim met daarbij behorende beperkingen in het gebruik van dat luchtruim heeft aangewezen. Die beperkingen zijn opgelegd vanuit het Rijk en volgen niet uit de verordening. Voor het luchtruim EHR66 geldt dat er doordeweeks niet gevlogen mag worden met luchtvaartuigen door anderen dan door/vanwege NLR. Voor alle luchtruimen voor de NLR geldt daarnaast dat er niet met door anderen gevlogen mag worden als daarvoor een notificatie (een NOTAM) is afgegeven. Deze notificaties worden weergegeven op de vliegkaarten die piloten van drones (volgens EU-verordening 2019/947) moeten raadplegen tijdens de vluchtvoorbereiding.

De regeling in de omgevingsverordening heeft geen invloed op het kunnen gebruiken van radiofrequenties. Voor drones die op het land worden ingezet wordt gebruik gemaakt van radiofrequenties. Daarbij gaat het of over zogenoemde vrije radiofrequenties (die door iedereen gebruikt mogen worden), of het gaat om radiofrequenties die moeten worden aangevraagd bij het Rijk (bij de Rijksdienst voor Digitale Infrastructuur). Daarmee is geborgd dat het gebruik van radiofrequenties door de verschillende gebruikers elkaar niet in de weg zit.

Recreatie
De aanwezige recreatiebedrijven en de belangenbehartiger hebben aandacht gevraagd voor de ontwikkelingen van hun bedrijven. Ontwikkeling van functies – waaronder recreatie en toerisme – is mogelijk zolang het aantal personen in principe beneden de grens van 500 personen per km² blijft. Voor de gevallen dat dit aantal wordt overschreden, zal nader moeten worden bezien hoe dit zich verhoudt tot de activiteiten van het testcentrum. Daarbij kan worden gedacht aan het maken van afspraken over welke activiteiten wanneer plaatsvinden en met welke aandachtspunten daarbij rekening moet worden gehouden. De regeling in de omgevingsverordening biedt ruimte voor maatwerk. Het maken van afspraken is een mogelijkheid waarmee duidelijkheid gegeven kan worden en geborgd kan worden dat een initiatief het testen en oefenen met drones bij MITC niet onevenredig belemmerd. Als voorbeeld van een maatwerk-oplossing kunnen de afspraken tussen de zweefvliegclub en de NLR worden genoemd. Zij hebben afspraken gemaakt over de tijden waarop zij hun activiteiten uitoefenen. Eventuele maatwerkafspraken moeten wel vooraf bekend zijn om daar bij de beoordeling rekening mee te kunnen houden. Van belang is dat de afspraken aantoonbaar en kenbaar worden voor de bevoegde gezagen en de luchtruimbeheerder.

Beoordelingskader
Het gaat hier om een testcentrum voor o.a. experimentele luchtvaartuigen. Eerst was daar helemaal geen regelgeving voor. Regelgeving volgt in feite de ontwikkelingen. In Europees verband is voor het bepalen of er nog veilig gevlogen kan worden, een handleiding (de SORA) opgesteld die moet worden toegepast. Voor de SORA is de best beschikbare kennis gebruikt. In de jongste versie van de SORA, SORA 2.5, is getracht meer kwantitatieve normen op te nemen. Gelet op die jongste versie van de SORA betekent dit dat activiteiten er niet toe mogen leiden dat zich gemiddeld meer dan 500 personen per km² bevinden in het gebied onder het luchtruim waar gevlogen wordt. Ook mag er niet gevlogen worden boven menigten (assembly of people). Bij overschrijding van deze hoeveelheid zal nader moeten worden bezien hoe dit zich verhoudt tot de activiteiten van het testcentrum. Daarbij kan worden gedacht aan het maken van afspraken over welke activiteiten wanneer plaatsvinden en met welke aandachtspunten daarbij rekening moet worden gehouden, zoals de mogelijkheid om activiteiten in tijd te kunnen scheiden. Daarom wordt hier gewerkt met expert judgement. Dat wordt gezien het nationale belang van het testcentrum dat uniek is in Nederland als passend geacht.

4. Schade

Verschillende bewoners en ondernemers in de omgeving vrezen schade door de regeling in de verordening. De regeling in de verordening legt niet directe belemmeringen op voor activiteiten of ontwikkelingen in het gebied, waardoor wij niet inzien hoe er sprake is van een directe schadegrondslag. Wel is het de bedoeling dat het aantal personen in het gebied in principe onder de 500 personen/km2 blijft.

De regeling in de verordening eerbiedigt de legale situatie van voor 28 maart 2025. Niet valt in te zien dat het duiden van een prioritering van belangen, waarbij de bestaande situatie wordt geëerbiedigd, leidt tot waardevermindering. Met betrekking tot tijdelijke vergunningen, merken wij op dat deze worden geëerbiedigd voor de duur dat de tijdelijke vergunning geldt. Voor een tijdelijke vergunning geldt dat deze een eindigheid kent en dat deze voorzien is. Mocht men de tijdelijke activiteit willen voortzetten, dan zal hiervoor moeten worden bezien hoe deze activiteit zich verhoudt tot het kunnen blijven testen en oefenen met (on)bemande luchtvaartuigen.

5. Overgangsrecht

Wij merken op dat de regeling in de verordening voorziet in een eerbiedigende werking voor activiteiten die legaal plaatsvonden voor 28 maart 2025. Voor activiteiten die tijdelijk zijn toegestaan geldt dit voor de duur waarvoor die tijdelijke activiteit is toegestaan. Deze peildatum sluit aan bij het moment waarop de provincie de bescherming van de test- en oefenruimte voor het eerst juridisch heeft vastgelegd. Daarmee wordt voorkomen dat ontwikkelingen die na dat moment zijn aangevangen alsnog aanspraak kunnen maken op dezelfde bescherming als reeds bestaande situaties. De vernietiging van het op 28 maart 2025 genomen instructiebesluit staat niet in de weg aan het gebruiken van deze datum als peildatum voor de eerbiediging van bestaand rechtmatig gebruik.

Ambtshalve wijzigingen

Deze nota bevat, naast een aantal redactionele wijzigingen en herstel van typefouten, ook een aantal ambtshalve wijzigingen ten opzichte van de ontwerpverordening waarmee onjuistheden en onduidelijkheden worden verholpen.

Samenvatting van de aanpassingen in de wijzigingsverordening:

- In hoofdstuk 6 Grondwaterkwaliteit is het werkingsgebied van de instructieregel over verwijderen van heipalen aangepast zodat de gebieden waar het Waterschap Zuiderzeeland hierover regels stelt, zijn uitgezonderd.
- In hoofdstuk 14 Duurzame energie is in de toelichting bij de definitie van een windmolen geconcretiseerd wanneer een windmolen op een bedrijventerrein is toegestaan.
- In hoofdstuk 14 Duurzame energie is een aantal aanpassingen gedaan ten aanzien van het onderwerp netbewuste woningbouw. Het betreft o.a. een wijziging in de terminologie van ‘netbudget’ naar ‘netcapaciteitsplafond’, het toevoegen van een bepaling over de Handreiking netbewuste woningbouw, de opname van overgangsrecht, inhoudelijke verbreding en afbakening ten opzichte van de Energiewet en het Besluit bouwwerken leefomgeving en uitgestelde inwerkingtreding per 1 juli 2027.
- In artikel 16.11 onder d wordt de oppervlaktemaat voor de vrijstelling van herplantplicht voor landschapselementen op landbouwgrond vergroot van 0,01 ha naar 0,1 ha om een betere balans te creëren tussen het stimuleren van vrijwillige aanleg van landschapselementen en het behouden van landschappelijke waarden.
- In hoofdstuk 16 Natuurbescherming zijn enkele bepalingen met betrekking tot houtopstanden om juridisch-inhoudelijke redenen gewijzigd. Ook is de toelichting hierop aangescherpt. Dit heeft, met uitzondering van de verwerking van zienswijzen en de hierboven beschreven ambtshalve wijziging, geen inhoudelijke effecten op de regels zoals deze in ontwerp waren vastgesteld.
- In hoofdstuk 18 Behoud test- en oefenruimte (on)bemande luchtvaartuigen is de toelichting op de instructieregels aangescherpt naar aanleiding van de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 9 september 2026 inzake het MITC.
- In Bijlage I is de begripsbepaling van ‘grootschalige energieopslagsysteem’ in lijn gebracht met de Partiële herziening Omgevingsprogramma Flevoland t.b.v. grootschalige energieopslagsystemen (batterijen) door de aspecten ‘lithium’ en ‘meer dan 2 MWh opslagcapaciteit’ te schrappen.
- In Bijlage XII zijn de Kwaliteitscriteria VTH 3.0 vervangen door versie 3.1. De Kwaliteitscriteria VTH 3.1 zijn op 17 maart 2026 vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg IBP VTH.